

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre	10 krt. — kr.
Felévre	5 " — "
Negyedévre	2 " 50 "
Egy órára	1 " — "

Egyen szám ára 4 kr

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hét hetes kis sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű a 100 szöveg
hirdetéseik alkalmat jutányos áron vetelnek fel. Helyi díj 1.
den külön bejegyzést 30 kr

Kaizl Dr.

Debreczen, okt. 8.

A Reichsrath október 3-iki ülése, amikor a kiegyezési javaslatok első olvasását megkezdték rendkívül érdekes Magyarország képviselőházának minden pártjára nézve különbség nélkül; mert olyan megvilágosítást szolgál, amilyenre itt aligha voltak elkészülve. Míg ugyanis az osztrák ellenzék minden okoskodást felhasznál, hogy Magyarország elleni indokolatlan gyűlöletét indokolja, ami különösen Verkauf szocial-demokrata képviselő beszédjében talál kifejezésre, aki minden módon igyekszik megmutatni, hogy ez a kiegyezés ami felolvasás alatt áll nem jó — ti: az osztrák önzésük legvastagabb mértéke szerint — a vámkedvezmény csak fikció, mivel Magyarország rava sztarifa-politikájával még a vámszövetségi viszonyban álló államok ellen is megtudja védeni gyártmányait megnehezíti az osztrák ipar termékek bevitelét; és ha a kiegyezést a 14. § alapján 1903-ig meghosszabbítják is, ekkor Magyarország bizonyosan felállítja vámsorompóit; a kvóta mindig az osztrákok terhére rosszabbodott; a Magyarországgal való szövetség csak a

militarizmust szolgálja a nagyhatalmisághoz, amit a magyarok 30 százalékos hazafiságuk mellett könnyen viselhetnek, de amely nagyhatalmiságban már ma tekintettel a belső nemzetiségi viszályokra, nem hisz senki, s midőn a közoktatásért majdnem semmit tesznek, s a költségvetés csak azt mutatja ki, hogy az államjövédelmet a bürokrácia és a militarizmusra költik s **nem a népre** sőt a javaslatokban frivolitás van, midőn megdrágítják a kenyeret, petrolumot és cukrot sat. sat. oda konkludál, hogy a kiegyezést el kell vetni: addig az utána szóló Kaizl Dr. pénzügyminiszter a kiegyezést védi, természetesen a szolidaris osztrák kormány nevében és az ezt támogató, most már kétségen kívül többséget képező jobb oldal tetszése közt.

Hogy e beszéd a kiegyezés érdekében történt, az bizonyos. Hogy Magyarország jogairól tett elismerő nyilatkozatai azon czélből történtek-e, hogy a magyar képviselőházi ellenzék az osztrák részről szokatlan, — simogatásnak is beillő elismeréssel az osztrák többség jóakarata felől meggyőzze és a magyar állam jogosultságából következő vám és a többi közönség felbontására czélzó igyekezetétől eltérítse — a kiegyezésnek megnyerje: arról, habár

öszlönöz is a »köte higgy a komának» nem szólunk. Csak beszédéből, szemelvényképpen kivonatot mutatunk fel annak bizonyosságául, hogy ha a magyar kormány atézne azon jogokat, amelyek a magyar-államiság létfeltételei, amelyekre az osztrák pénzügyminiszter, mintha a magyar ellenzék lelke szálta volna meg, alig kimagyarazható őszinteséggel rámutat, a magyargyűlölő osztrák ellenzék pártok ellenében: akkor Magyarországnak nem kellene lealázó politikát üznie, kiegyezésekbe mennie, hanem jogai alapján a magyar birodalom anyagi érdekeinek és független állami méltóságának megfelelőleg haladéktalanul be rendeznie magát.

Dr. Kaizl a közvetett adók nagyságáról, mint punctum salens-ről szólva, mondja: »mintha általában azt vélnék, hogy csak kissé energikusan kel fellepni Magyarországgal szemben, hát a magyarokat engedékenységre és reánk nézve az egész vonalon kedvező kiegyezésre bírhatjuk... de az ilyenek elfelejtik, hogy **Magyarország önálló állam.**» Ebben nagy igazságot mond. De abban, hogy a magyar kormányak épp oly nehézségekkel kell küzdenie a parlamentben, mint az osztrák kormányak! a mi parlamenti viszonyunk felületes ismerete látszik, mert tudhatná Kaizl dr. ur, hogy a magyar kormány oly szol-

A színügy és a lelenczügy.

Irtá: **Gondy Károly.**
A »Debreczen» tárczája.

II.

A színügy után egész természetesen a lelenczügy következik, mint az A után a B. egymásból folynak és mind kettőnek a la c z a symboluma.

Nemcsak a szegény színészek, de a gazdag urak és méltóságok is maszkírozva járnak munkájok közben, és ha a színjáték után lemossák a felkent mázt, ki ösmerne rájuk egy rövid felóra multán?

Apa színésznek lenni mily szomorú szerep!... a kor maga taszítja bele a nyugdíjas állásba; miatta nem aggódik a színügyi bizottság. Ezenben a szín apa kipuhatlására maga a törvény is sokszor képtelen, mert a karok önkényes ölekezése vagy erőszakos birkozása utóbajai egyáltalán nem kar hatalommal orvosolhatók.

Ki szive hevesebb dobbanásait eltagadja, hol van az óra, mely azt kimutassa? Van törvényes ágy (rendesen kettő egymás mellett) melyet sok törése és sérülése daczára szolidnak tekint a világ; míg a törvenytelen, de mocok nélküli ep kanapét a legundokabb mobilianak tartják. A szerető szivek frigye hitelesítésre szorul.

Ki oly vakmerő, hogy mer szeretni az egyházi és világi hatalom beleegyezése nélkül? Ervenytelen minden bok, büns minden csók, mely még az oltáron innen elcsattan;

Törvenytelen annak minden gyümölcse. Ah! mily bün az oltáron innen ha t e r e m e s mily botrányos az oltáron tu, ha a talaj meddőnek bizonyul!

Mit is keres e világon a poronty, ki még s z ü l e t é s e t sem tudja igazolni? Ily szerencsétlen nem mehet, sem árva, sem lélek számba: a l e l e n c z semmi.

Semmi! hát nem Isten képére van teremtetve ő is? hát a gyümölcs, ha nem is a termő faja alatt és a kertész egylet területén találtatott, csak olyan, mint a kavics a patakban? Te bölcs ember, csak ne tagadd meg a te fajod, hiszen itt előtted szívja kisebb mértékben a levegőt és sirva kéri jogos táplálékait, ha mindjárt tilos (?) mellék uton jött e világra.

A T. ház levette a napirendről a legközelebbi ügyet, le a kezét a szegény védtelen szarnyasokról. A törvény ahogy kimondta rájuk a törvenytelenséget, megállapította az abnormis helyzetet, tehát a törvényhozó testület erkölcsi kötelessége róluk gondoskodni.

A kormány nem is hederít oly büncselekmény megállítására, melynek éppen a törvény az oka.

Szeget szeggel! Uraim, kivált ha szegetek is ott diszlik a vastuskóban.

De mit is kezdene a névtelen apróság, kinek ereiben oly jellemtelen vér foly és mellette a ló büszkén emelheti fejét, mert apja: Prinz Eugen; anyja: The Queen! Hát különb és céltudatosabb járása is van annak, mint a bolyongó meztelen iskolás gyermeknek,

ki uton-utfélen apát keres, ki nem ösmeri a világegyetemet jelentő szót: Anyám!

Mily potom is a szerelem gyümölcse! mint a szilva, mit a piaci légy köpdös... Tul-édes, de nem kellő édesé senkinek, mert a rang, a szegénység, főképp a törvényalkotta szegény tilja az anyai közeledést szive zsaratnokához, de nem gátolta a tiltott fa gyümölcse élvezetében.

Egy elváhatlan játékpénz, talisman a nyakában az anyajegye; mellette egy magas szám a sors jegye. Mint a megszámozott bot, mit a ruhatarban felejtettek, kerül a lelenczházba.

De hol van a rég keresett ház?! Elég szegénytelen, ha a főváros sem ösmeri ilyet; nekünk Debreczenieknek van legalább már egy kis Kossuth-alapunk. Sok kör-intézete van a fővárosnak, melyeket nagyjából arisztokrácziánk nemes hölgyeinek köszönhetünk; hiszen, ha bajuk vannak, ők többet szenvednek a rang miatt. A tébolydák vajjon nem azért szaporodnak, mert nincsen lelenczház? Ugyan mi is várhat egyéb a gyermekgyilkos anyára, ha törvényszabta büntetését is elkerülte?!... Minek is kenjük a sok foltokat a kulturára, amiben oly hátra vagyunk és miért nem egyenesen a kormányvezető férfiak szivtelenségére.

Mennyi protekció mellett élvezheti a testben és lélekben megtört az intézet áldásait! Hiszen keresztilevél nélkül még az óiba sem bocsátanak; de még hol van a többi bizonyítvány!

Lapunk mai száma 12 oldalra terjed.

gailag engedelmes többséggel rendelkezik, hogy semmi nehézséggel nem találkozik valamely legrosszabb törvényjavaslat keresztülviteléig sem, mert ilyen többség előtt az ellenzék közjogi szigorú érvelése ellenálló de nem döntő erő.

»A Magyarállam azota, hogy a centralizmus jármától megszabadult, hihetetlen módon fejlődött nemcsak politikailag, hanem gazdaságilag is; s fejlődéséhez, amidőn bizonyos latitudót igényel és igényelhet is, azt tőle huzamos ideig megtagadni nem lehet; mint ifju, törekvő, gazdasági fejlődés számos kilátásával bíró országra, mi mint régebbi iparállam termékeink eladásában utalva vagyunk és még sokáig leszünk is; valamint Magyarországnak meg őstermelésével reánk... de fiatal iparára is tekintettel kell lennie... A magyarok figyelemmel vannak irántunk éppúgy ahogy mi is figyelemben részesítjük őket... és Magyarország tesz is engedményeket... Magyarországot csupán és mindenkor fogyasztásra kész mellék tartományoknak tekinteni: a régi centralisztikus mindenhatóság követeléseinek jelentékeny maradványai s ez megnehezíti Magyarországgal való kiegyezésünket.«

A bankegység felbontásában s itt is ott is különbank felállításában, amely maga után vonná a valuta, — a pénz — közlekedési terület — és kereskedelmi politikai egység felbontását, az osztrák ipar sohasem látott válságát látja Kaizl dr.

A kvótát, amely számokban kifejezhető, nem nézi a kiegyezés legfontosabb részének, hanem a számokban ki nem fejezhető kereskedelmi és vámszerződést. Amarról javaslatot terjeszteni a Ház elé a kvótabizottság feladata akkor, amikor egy-

más közt már megegyeztek s a kormányok itt másodsorban állnak. A sör, szesz és ásványolaj — átutalásból eredő állambevételi többlet a közös kiadásokkal okozatos özszeüggésben van, Ausztriára nézve a kvótalezállítás kulcsa. A vám- és kereskedelmi szerződésnek, amidőn Ausztria mezőgazdasági érdekeit védi; nem szabad Magyarország érdekei ellen irányulnia s a földmivélségi miniszteriumnak ez ügyben képviselve kell lennie.

Az osztrák-magyar bank jövedelmében és igazgatásában való paritás az 1878-iki bank-dualizálásból következik, amihez Magyarországnak joga van, amit visszautasítani nem is lehet; mert önálló bank felállításához Ausztria minden befolyásának kizárásával Magyarországnak joga van; de ez Ausztria iparára válsággal járna.

Az őszinte megvilágosítás után határozatlan kimondja, hogy az osztrák kormány mindent meg fog tenni, hogy a kiegyezés létrejöjjön.

Jávorszky lovag pártja és a többség nevében a kormány céljához járulást a gyors és alapos megoldást hangsúlyozva, kijelenti.

Ime tehát Auszrián nem mulik a kiegyezés. De látható, hogy Magyarország kormányva elmulasztotta a magyar állam jogait érvényesíteni és ha ebben az osztrák reichsrath meg nem egyeztetésére kalkulált — alaposan elszámította magát.

—a—r.

A kiegyezés válsága.

A függetlenségi és 48-as párt értekezlete.

A függetlenségi és 48-as párt megtartotta Kossuth Ferencz elnöke alatt értekezletét, melyen nagyfontosságú indítványt fogadott el,

hazát és még edesebb otthont nem ösmer? Kiért, miért harcolna? ... egyedül a királyért, ki csak czimet, rangot ad és rendeleteket osztogat a hősiességért, a végkimerülésig nyújt munkákért, de csak is azok számára, kiknek nevék van.

A fegyver gyakorlat alatt hamar megbarátkozik a gyökösség szabadságával, mi elkeseredett oroszlan szívét csak edzi és bátorítja.

Mily könnyen forgatja a tört, ha ismét civilizálba öltözködik!

Ilyenkor örületében sokszor nem védi még Sz. Vncze sem, — hiszen ki a földön boldogtalan, azt az ég sem védi meg!

»Le ciel est saurd au priere des faibles« írja Rousseau Heloise-e kedvesének. Az ég süket az erőtlenek imájára, karjaidból nem menekülhetek és Te oly nyomorultta tehetsz, mint csak akarod.

Lehetséges? ! Két nemesen dobogó szív szüleménye oly nemtelen legyen!

Nem az, a tapasztalat minden árnyalatában ellene bizonyít.

Csak a törvény, mely stólat, papot véd, bélyegezi oly aljasnak.

Mily korlátolt a törvény, hogy a hatóság annyit sem parancsolhat, hogy temessék ingyen a szegényt.

»Hiszen nincsen erre szegény alap«, avval védekezik a pap (!) Hát a könyörületességnek hol keressük az alapját?

Ah Uram, ne légy irgalmas az irgalmatlanok irányában!

A fővárosi urihölgynek, ki inkognitóban

mely harci riadó gyanánt szolgál a küszöbön levő parlamenti küzdelmekre. Ez indítvány elfogadásával felhatalmazták a párt tagjait, hogy kiki tőle telhető minden törvényes és parlamentaris eszköz felhasználásával igyekezzenek megakadályozni a benyújtott javaslatok törvényre emelkedését.

Az indítvány elfogadását vita előzte meg, mely azonban nem az indítvány lényegére vonatkozott, hanem csak stiláris módosítás körül forgott. E vitában rövid felszólalásokkal résztvettek: Tóth János, Mülek Lajos, Hentaller Lajos, Putnoky Mór, Olaj Lajos, Bartha Ödön, Kossuth Ferencz, Thaly Ferencz, Pichler Győző, Balogh László.

Az értekezlet lefolyása a következő volt: Kossuth Ferencz ismertette a politikai helyzetet és felkérte a párt tagjait, még pedig egy korábbi parthatározatból kifolyólag, hogy a kezdődő parlamenti harcban mindannyian részt vegyenek.

Többek felszólalása után egyhangulag elfogadta a párt a Tóth János által benyújtott és Hentaller által módosított következő javaslatot:

»Minthogy a kormány az ország alkotmányának kijátszásával, törvényeinek világos rendelkezéseinek nyílt megsértésével továbbra is minden áron fenn akarja tartani hazánk kárára Ausztriával a vám- és kereskedelmi szövetséget és a közös bankot, azért: a kormánynak ugy a kiegyezés, mint az államigazgatás minden terén hazánk közjogi önállóságával, nemzetünk közgazdasági törvényjavaslatával szemben hazafias kötelességének tartja az országos függetlenségi és 48-as párt teljes erejéből küzdeni és elhatalmazza a párt tagjait, hogy kiki tőle telhető parlamentaris eszköz felhasználásával igyekezzenek megakadályozni a javaslatok törvényerőre emelkedését.«

Elők végül bejelentette, hogy a pénzügyi bizottságban a költségvetési javaslatokat tárgyalják; a valuta-rendeles, a bank s ezekkel összefüggő javaslatok tárgyalását megkezdi. A bizottságban a párt programjának megfelelően többször felszólalt elnök, de különösen elismerésre méltó buzgó tevékenységet fejtett ki Komjáthy Béla képviselő, amit a párt zajos helyesléssel vett tudomásul.

Kiegyezés helyett provizorium.

A mit az Egyetértés hetekkel ezelőtt előre jelzett, azt ma politikai körökben befejezett ténynek tekintik. Biztosra veszik, hogy

szégyenletes áldásával a mesze falu csendjébe menekül, mennyi aggodalmas percei tadmának itt a magáuyban!

A hajadon el sem tudja képzelni, mily villám gyorsasággal változik a gondolkodása, ha anyáuk erzi magát.

Bukni a hegy ormáról egy szédületes pillanat műve, de felkapaszkodni újra azon magas fokra, honnan mint egy »Madonna della sedia« boldogan visszatekinthet: mennyi sikamos es meredélyes uton vezet a képzelet!

Szüz anya ne agódjál! A meleg forrás álló vizében a hinar között a »nymphaea lotus« ugyan karsu szárazon enyeleg a szelölövel, de azért a »victoria regia« legalant a legszebb virág marad.

— Ah! gyülni azt egyszerre, ki örök boldogságról suttogott; kit mint földi istenét imádott!

Ah! a szülék átka... a társadalom elő és utóitélete, ah! inkább a halálba menekülök, a bukás: halálugrás!

A boldogtalanság eunyi ártatlan Lourdes-i meleg forrásai után mennyi kímélettel tartozunk az elmerült bünös lelkek iránt! Nagyon nem illő keresztényi cselekedet, az öngyilkost nem a szenvedés végpontjái, a temetőbe nem kísérni.

Kit annyian kísérnek utolsó útjára, hogy nem restellik a szánandó boldogtalan feleútjában letenni!

Zschokke Alamontade-ja és Lamartine sokat regélnek a nemzés csodáiról, a lelkek egyesüléséről, melyet csak a harmadik sze-

Ha aztán mégis nagy nehezen bejut abba az intézetbe, melyet Béccsel közösen birunk, később a leleczből világ gyűlölő ne legyen, ha nagykorúságig annyi injuriákat kellett elviselnie. Ne csodalkozunk, ha Spanga, a gyémantos Pali mint magnasverü inas magnason töltötte bosszuját és az intelligens arczélu Luccheni egy örületes pillanatában annyira megfélekedett magyaroi és egy gyaszoló nemzetről.

Az anarchia elnyomására nem zsendár szaporítás, sem Dreyfus-per revizioja, de a humanitas törvény revizioja szükséges, de eppen a törvényhozásban hanyag az orszaghazi fiskálisok anketje.

Bizony borzasztó elképzelni, mennyit kell szenvednie némely ártatlan gyermeknek az anyja bünéért.

Ha beteg, nincsen számára otthon agya; sem apoloja; ha szeret, nincsen szív, mely azt viszonzhatna; ha dolgozik, nincsen ki megosztva örülne keresetének. A mostohának is mily nehéz a helyzete, hát a senki fiának, kit legfőlebb a katonaugy-osztaly vesz szemügyre és követeli előlegét a nemtelen vérvasarra.

Nem volna helyén, egy külön katonaintézetet alapítani a névtelenek számára, hátha kerülne belőlük »névtelen hősök?« Az empirikusok azt mondják, hogy: nem. Ha tehát katonának sem való, ki minden percében életevel játszik, legjobb is lesz, ha őket, mint a feles kutyakölyköt az árokba vagy a vízbe tojtjuk.

Mily kedvvel foghat az fegyvert, ki edes

a két korlyamán pBécs hirt, de a hogy a pBár

már el ez gasztalja nyugodt hatással

Bár osztrák r függetlens

lességét é mat, hogy

kivivje.

A h seink eze

Töb osztrák k

kiegyezési amelyet

vez. Más osztrák

kinti aktu

kiegyezési

let' tárgy

zottság a

Rem

sége dacz

beveződr

1896. óta

javaslatok

zénél van

Az

2-ik olvas

sikerülni,

lehetővé

kor kell s

azonban i

valami m

tárgyalás

lehetőlen

mélhető a

az osztrák

zett tanac

gyar korm

egy késő

Az

Az c

tartott, a

pénzügym

mély, a s

háromság

Az l

szikra e

p á j a.

Igaz

hogy e sz

galtatják

angyal es

A h

öleti az a

családjat

selni az l

Mi l

intelve d

mitak hit

rülésével

litani igy

Bizo

példát ve

foglalkoz

fenarthas

Még

küldi, mi

nyulbrök

hites társ

asztalál,

ügyvéd, a

gyobb erő

elérésére.

Söt

és Zion e

zasitási e

közt a há

ennak, ki

a két kormány a kiegyezési tárgyalások folyamán provizóriummal fog ellőállani.

Bécsi értesüléseink is megerősítik ezt a hírt, de a Lloyd-klubban sincs két-ég a felől, hogy a provizórium nem lesz elkerülhető.

Báró Bánffy D zsó maga sem zárkózik már el ez elől a lehetőség elől, de azzal vigasztalja magát, hogy az osztrák reichsrath nyugodt tárgyalása a magyar ellenzékre is hatással lesz.

Báró Bánffy gondolhat a mit akar, az osztrák reichsrath tárgyalhat a hogy akar, az függetlenségi és 48-as párt tudni fogja kötelességét és nem fogja elmulasztani az alkalmat, hogy az ország gazdasági függetlenségét kivívja.

A helyzetre vonatkozó bécsi értesüléseink ezek:

Több oldalról jelentik azt, hogy az osztrák kormány most a magyar kormány elé kiegyezési provizóriumjavaslatlalt akar lépni, amelyet tanácskozási provizórium-nak nevez. Másrészt arról biztosítanak, hogy az osztrák kormány ez idő szerint nem tekint aktuálisnak a provizórium kérdést. A kiegyezési javaslatok első olvasása gyorsan lett tárgyalva a képviselőházban. Most a bizottság a részletekkel fog foglalkozni.

Remélik, hogy az anyag nagy mennyisége daczára a bizottsági tárgyalások is hamar beveződnek, mert a kiegyezés főelvei már 1896. óta ismeretesek és a részletezett törvényjavaslatok ez év áprilisa óta a képviselők kezénél vannak.

Azért nincs kizárva a remény, hogy a 2-ik olvasás is oly időben és oly módon fog sikerülni, hogy a kiegyezés létesítése ezáltal lehetővé lesz téve úgy, hogy majd csak akkor kell szóba hozni egy új provizóriumot. Ha azonban a bizottsági tárgyalás menete vagy valami más, előre nem látott körülmény a tárgyalások parlamenti befejezését kellő időre lehetlenné teszi ez év végeig, de mégis remélhető a szabályszerű megvalósítás, akkor az osztrák kormány csakugyan egy ugynevezett tanácskozási provizóriumot fog a magyar kormánynak javaslatba hozni, de csak egy később meghatározandó időpontban.

Az osztrák kvótabizottság ülése.

Az osztrák kvótabizottság tegnap ülést tartott, amelyen az előadó javaslatára, Kaizl pénzügyminiszter hozzájárulásával hozták meg

azt a határozatot, hogy megmaradnak eddigi követelésükkel, kivéve a preczipuumot.

Bécs, okt. 6.

Az osztrák kvótahizottság mai ülésén gr. Thun miniszterelnök és dr. Kaizl pénzügyminiszter is részt vettek.

Beer előadó előterjesztette a magyar kvótaküldöttség javaslataira vonatkozó jelentését.

Bírálat alá véve e javaslatok számítási módszerét, azon következtetésre jut, hogy a magyar számítási mód szerint is nagyobb százalék esik Magyarországra, mint a minőt a magyarok kiszámítottak t. i. 31.967%.

Javasolja, hogy az osztrák kvótabizottság maradjon meg eddigi követelésénél, azaz 38%-nál, kivéve a preczipuumot.

Dr. Kaizl pénzügyminiszter és a tagok többségének hozzájárulása után az előadó javaslatát egyhangulag elfogadták.

Fort indítványa, hogy a pénzügyi vámok a fogyasztás arányában osztassanak fel, kisebbségben maradt.

Több szónok, különösen Dumba, az ügynek gyors elintézését sürgette, mert a kiegyezés függőben létét egy a mező gazdaság, mint az ipar s kereskedelem is megsínyli.

A magyar küldöttséggel való szóbeli tárgyalások megkezdésének ideje iránt nem határozta, mert ez Beer betegségének lefolyásától függ. Alkalmassint hetfőn mennek Budapestre az osztrák bizottság tagjai, hol aznap este érkezik tart a hetes albizottság, a melybe újra gróf Skhönborn, Jaworski lovag, Eumba, Beer, Fort, Schvügel és Menger bizottsági tagokat küldtek ki.

A reichsrath ülése.

Dr. Ferjoncsics alelnök délelőtt 10 óra kor nyitja meg az ülést.

Az ülés megnyitása után gróf Salm ujonnan megválasztott képviselő bead egy nyilatkozatot, a melyben kijelenti, hogy csatlakozik a csehországi konzervatív nagybirtokosság 1897 márcz. 30-iki tiltakozásához.

A ház áttér a napirendre, vagyis a kiegyezési törvényjavaslatok első olvasására.

Fourrier (nemet-szabadelvű, ellenzéki vezérszónok) rámutat arra, hogy a kormány javaslatait egy szónok sem szállt sikra. A kormány a sajtó útján akarja megtevesztetni a közvéleményt. A szölv kijelenti, hogy pártja a legelkeseredettebb harcot fogja

folytatni a nyeljrendeletek és a kormány ellen, mely meghajol a szláv sovinizmus elől.

Ezt a harcot megkönnyíti az a körülmény, hogy olyan káros törvényjavaslatokat terjesztenek elő, mint a kiegyezési javaslatok. Hivatkozik báró Dipaulinak arra a kijelentésére, hogy pártja azon lesz, hogy a kiegyezést Ausztria érdekeinek megfelelőleg módosítsa. Remélhetőleg így gondolkodnak most mint kereskedelmi miniszter is. Dipauli képviselő a nyeljrendeletek ellen is állást foglalt; kívánatos volna, hogy Dipauli miniszter úgy dolgozzék.

Amde Kaizl példája nem igen bátorít föl erre a reményre. Dr. Russ képviselő a mult évben a kvótaküldöttség jegyzőkönyvet nek előterjesztését kérte, de ez nem történt meg. Azután a pénzügyminiszter fejtegetésével polemizál a melyek ellenkeznek azelőtt nyilvánított meggyőződésével. A kormány nem terjesztette elő a Magyarországgal kötött titkos megállapodásokat, mert nem tudná azokat megvédelmezni. Azután a pénzügyminiszternek a centralizmus jármáról mozdott szavai ellen fordul.

Magyarország — ugymond — csakis erős centralisztikus kormányzatával tudott gazdasági előnyöket elérni és a cseh korona országában valószínűleg éppen ilyen centralisztikus kormányzatot vezetnek be és a németeket az erdélyi szászok sorsára juttatják. A miniszter erre a rendszerre esküt tett; beszéde csaknem annak a látszatát kelti, mintha ez a kormány a főállókormányzat hűtét fordított volna. De ha így van, akkor meg erősebben fognak ellenszegülni a kormánynak, ha pedig a németek ellenállást legyőzik, meg fognak ingathatni ennek az államnak az alapját.

A ház áttér a szavazásra és a kiegyezési javaslatokat Jaworski képviselő indítványa értelmében az egész házból választott negyvennyolcz tagu bizottsághoz utasítja.

A politikai helyzet.

Bánffy nyilatkozata a kiegyezés kérdéséről minden valószínűség szerint elmarad. — Bánffy újabb halasztást kér a nyilatkozat megtételére. A kormányt rendkívül kínosan érintette az a semmibevevés, amiben az osztrák kvótabizottság a magyar kormány megállapodásait reszesíti. A képviselőháznak nincs semmi napirendje és valószínű, hogy még az egész jövő héten télenül áll a parlament. Az ellenzék Bánffy a legerélyesebben fogja a nyilatkozattételre rászoritani.

A függetlenségi párt határozott állásfoglalása az esemény, amely az összes politikai köröket foglalkoztatta. Az ellenzék minden oldalon felvilányozta ez a határozat és nincs semmi kétség, hogy az első akciónál az ellenzék valamennyi arnyalata együtt fog a küzdelembe menni. A provizóriumról terjesztett kormánypárti híresztelések kevés hitelt találtak, ellenben általános az a fölfogás, hogy a kormány most tárgyalatni kívánja a képviselőházzal az összes javaslatokat, úgy, amint azok a képviselőház elől fekszenek. A bizottság ma este már valószínűleg végez az összes valuta- és bankjavaslatokkal, miután azokhoz érdemleges módosításokat a bizottságban senki sem ad be, az ellenzék pedig a bizottságban a további küzdelemre sulyt nem helyez. Komjáthy is csupán az ezüst kurrans kérdést terjeszti elő. A kormány tehát ezeket a javaslatokat a képviselőházban már 8—10 nap mulva tárgyalatni kívánja, tekintet nélkül arra, hogy Ausztriában mi történik. Bánffy és pártja most fanyar képpel komolynak kénytelen veoni a bécsi parlamentáris állapotokat és el vannak szánva jó arcot vágni a rossz játékhöz. Hogy mit fog hozni a jövő, az most egyelőre nem képezi vita tárgyat. Qui habet tempus, habet vitam — ez most Bánffy jelszava és ezzel akar hozzáfogatni a sikertelen és meddő parlamenti tárgyalásokhoz.

mély, a szentlélek megjelenése emel szentháromságá.

Az Isten sugallatára összeforrt lelkek szikrája e mindenség örök fénylő lámpája.

Igazán nagy kárára van az államnak, hogy e szikrákat, e született zseniket kiszolgáltatják a fagygyu gyertyához szokott vaksiangyal csinálóknak.

A hitetlenség magzatját a törvénynyel öleti az állam; a hites férj pedig egész családját maga irtja ki, mert nem tudja elviselni az Isten végtelen áldását.

Mi keresztények a Szécheny gr. komoly intelve daczára nem szaporodunk, míg a semiták hitők szerint és a sok övszerek kikérelésével 12 törzsnek alapját újra visszaállítani igyekeznek.

Bizony ebben és sok más tekintetében példát vehetnének a zsidótól, ki semmifele foglalkozástól vissza nem riad, hogy családját fentarthassa.

Még a legszegényebb is családját fürdőbe küldi, míg a családfo a dohos pinczében a nyulbőröket rendez; rongyot szed, hogy hites társának bársony felöltöt vehessen. Egy asztalnál, egy bálteremben elfér az orvos, az ügyvéd, a rongyszedő, mert ki kisebb, ki nagyobb erővel és tehetséggel járul a közél elérésére.

Sőt családi bajaiban a szent (chewra) és Zion egylet kisegíti: de a mi fő, van kihazasítási egyle e, mely őt minden körülmények közt a házasság csendes révébe juttatja. Jaj annak, ki csak egy csemetével is késik, vagy

meddő talajra talált! Ritka zsidó, aki nőtlen maradna, vagy gyönyörködne a házasság vad hajlékaiban.

És miben rejlik mind e bölcs intézkedések közös rugója? A vallásban. Ezeket hiába várjuk oly kormánytól, mely világi hatalma ostarót egyre suhogtatja az egyházak fejei fellett, anélkül, hogy csak egynek is görbitené a hajszálát.

Hat a co-libatus (beatus in coelo) ügy mikor rendeződik? Annyi vagyon mellett kar ugy sine cura azt elhanyagolni. A hitoktatás mily viszás, ha elgondoljuk, hogy ép az oktatója nem érdemesíti magát a szentségek legszentebbjére.

Bölcs földi kormány! Mit ostorozzuk egyre a törvénytelenséget, ha nem intézkedünk annak megállítására? Hogyan irtsuk ki az anarchiát, ha a magunk ölében neveljük annak isten és embertelen elemeit!

T. Ház! Itt az ideje, hogy melegebben felkaroljuk a lelenczek ügyét. Kár, de nagyon kár az első segélyt, a hajlékot tőlük megvonni.

Nem élünk már az ő testamentom korszakában, hogy elő áldozatokat vigyünk a szerelem oltárára. Nincsen köztetek oly patriarcha, ki Jakob kezét vissza tartaná, ha fiának szegzi a tört? . . .

Egy király nőt ne áldozunk többé egy pionért, egy névtelen és neveletlen lelenczért.

Lánczravert sajtószabadság.

Debreczen, okt. 8.

Debreczenben azok a bizonyos legöregebb emberek sem emlékeznek arra, hogy hírlapi cikk akkora hatást tett volna, mint a lapunk 231-ik számában fenti cím alatt megjelent közleményünk.

A hatás titka az az igazság, amelyet Debreczenben nem mernek kimondani az emberek tudja isten miért? Vagy ugyan melyik volt az a lap eddig, melyen a közönség bátran elmondhatta volna a maga igazat a nélkül, hogy valamely titkos hatalom sújtó kezétől kellett volna félnie.

El lehet rá készülni most is, hogy a ki az igazságot sikra kel azt igyekeznek társadalmilag lehetetlenné tenni s akadnak ugynevezett komoly urak, kik csoportba állanak s azon törik a fejüket, hogy hogyan némissák el a közönség közé kidobott igaz szót, vagy miképp tompítsák el annak élet azon titulus alatt, hogy amint ők mondják, a botrányt megszüntessék.

Hat igen uraim, ez botrányos ügy. Ma, amidőn Debreczenben, ahol ezelőtt híreből sem ismerték a pótadót s ahol most 16 százalékos pótadót kell fizetni, im kiderül, hogy a város közönsége két tisztviselőt csak azért fizet, hogy a hatalomnak szöcsövei legyenek és hogy megakadályozzák azt, hogy a sajtó e nagy városban olyan hatalomra nőjön, amely hatalom a közügyek meletti befolyásolná, gyakran a hivatalos hatalom ellene is. Ezért kell dédelgetni, becézgetni a két közigazgatási újságíró, azért kell az egyiknek tiszteletbeli tanácsnoki címet adni, olyan címet, a melylyel a főispán a felhivatalos hírlapírói működés akarta jutalmazni, pedig hivatkozunk Debreczen város polgárságára, hivatkozunk Debreczen közigazgatásának tisztikarára, hogy a tiszteletbeli tanácsnoki címmel csakis hosszú közigazgatási érdemeket szabad és kell jutalmazni.

Kérdezzük, ugyan mik a K. Á. ur közigazgatási érdemei? hol vannak ezek az érdemek? Hiszen most két emberrel nagyobb a létszám, mint K. Á. ur előtt s mégsem volt restancia mint most.

Hol vannak azok a közigazgatási érdemek? Mikor ért rá ezeket megszerezni K. ur? Hiszen az általuk szerkesztett két lapnál korrektor sincs, amint ezt minden debreczeni újságíró tudja. Vagy olyan ezermester ez a két közigazgatási hírlapíró, hogy az egész napi hivatalos munkálkodás alatt és után három emberrel szerkesztenek és corrigálnak két napilapot, éjszakáznak, irnak, átolvassák a hírlapírók kéziratát és azonkívül tudósítják az összes pesti lapokat a mely tudósításokat csakis a délelőtti órákban írhatnak meg.

Hiszen maga a budapesti laptudósítás olyan munkát, amely igénybe vesz két-három munkaerőt. Azután tudnivaló az is, legalább tudja e városban minden nadragos ember, ha valamely esemény történik, Z. L. ur megjelenik s az esemény leírását azonnal felküldi a pesti lapoknak, a hivatal pedig marad hivatalnak.

Igen kedélyes dolog az, hogy ez a két tisztviselő elég merész azt kívánni, hogy a tanács és a polgárság törje ezen kedélyes állapotokat továbbra is, csak azért, hogy ők egyszerű hivatalnok létükre tovább is napilap szerkesztők legyenek és ilyen minőségben grasszáljanak.

Én F. M. ünnepélyesen kijelentem, hogy a hírlapírókat személyenként a becsületükben megbántani nem akartam, mivel mindezüdig arról vagyok meggyőződve, hogy jelenleg valamennyien talpig becsületes emberek.

Nem is személyeskedni akartunk mi. Mi csak egy ügyért szállunk síkra a mely nem a mi ügyünk voltaképpen, hanem a közönség ügye. Debreczen város adófizető polgárságáé.

A D. R. U. pénteki tegnapi számában szerkesztői üzenet foglaltatik a melyben Z. L. ur büszkén hivatkozik az ő tizennégyévi hírlapírói múltjára.

Elismerjük az ő tizennégyévi munkásságát, nem is azt akarjuk megtámadni, csupán azt kívánjuk hogy legyen vagy szerkesztő vagy városi hivatalnok, de az adózó közönség keservesen fizetett pénzéért ne szerkesszen napi lapot.

A D. R. U. fájdalmasan jegyzi meg; milyen különös az, hogy a leleplezés munkájára éppen F. M. vállalkozott, aki egy hónapja van itt.

Kijelentjük, vegye tudomásul a D. R. U. hogy F. M. igenis nem áll magában. A város és a közelet befolyásos emberei párton kívül már régóta kívánják, hogy ezen állapotnak legyen már vége.

Igenis nem csak »F. M.« a leleplező. Olyan férfiak véleményét tolmácsolta, akik egyáltalán nem törődnek avval, hogy K. Á. úrnak mennyi társadalmi befolyásra sikerült szert tenni és Z. L. urral együtt menyit mellékjövédelmet rakhat zsebre, hanem igenis komoly aggodalmat okoznak nekik a debreczeni közállapotok, mert látják azt, hogy ez a város nem halad olyan mértékben, mint a milyen mértékben haladnia kellene gazdagságánál és erejénél fogva, hanem mintha megfelleklett volna, csak nehezen szedi a lélegzetét érezvén, hogy el van hagyatva s hogy a hatalom csak akkor veszi figyelembe a mikor képviselő választás van.

Ismételnem kijelentem, hogy Z. L. urnak a nyilatkozataira egyáltalán nem vagyok kíváncsi, a »D. E.« felelősszerkesztője megtette azt a szíves séget, hogy elhallgatja az egész dolgot, — mintha nem istudna semmiről semmit, ismerjük az ilyen felhivatalos hallgatás értékét. Nem akar válasszolni, mert ő F. M. nek nem ír, mert F. M. fiatal ember.

Hát kérem szépen K. Á. urat, kegyeskedjek legalább most válaszolni, igaz, hogy ezt a cikket is F. M. írja, de szent meggyőződésem, hogy ezen cikkre már elvárja a választ velem együtt a felzudult közvélemény is!

F. M.

HIREK.

* **Isteniszteletek.** Holnap, Vasárnap az ev. ref. templomokban az isteniszteleket a következő sorrendben tartatnak meg: A nagytemplomban Cseh Zoltán esk. fel, a kis templomban Csutoros Albert s. lelkész, az új templomban Futó András 4. th., az új templomban Molnár Vincze 4. theol.

Az ágost. hitv. evang. templomban Vasárnap f. hó 9-én d. e. 10 órakor Augusztinó Győző s. lelkész vezzi az isteniszteleket.

* **Kiásott hulla csontok** cím alatt már megemlékeztünk arról, hogy a vasuti műhely telep megnagyobbításánál a nagy kolera idejéből származó hulla csontokat ástak fel. Akkor ezeket a dohánygyári munkások kezdték szorítani, amit később a rendőrség megakadályozott Dezső László IV. ker. r. fogajmazó külön rakatta a csontokat egy fertőtlenített gödörbe és intézkedett tiszteséges eltakarításáról. Tegnap a kora hajnali órákban 3 szekerre rakva átvitték a Kossuth-utcai temetőbe, ahol annak végében egy közös sírba temették el a régi porhanyós csontokat, ahol most már végleg megpihenhetnek. A közös sírt előbb 5%-os carbolliddal és mesztejjel fertőtlenítették, valamint a használt járműveket is.

* **Jószívű adakozók.** Nemes szívűeknek és Debreczen város haladása iránti szeretetüknek adtak kifejezést Tóth István, Geisler Bela és Bologh Mihály vállalkozók kik a debreczeni egyetem felépítéséhez 1000 forinttal járultak hozzá. A jó lelkű adakozók a pénzt Simonyi Imre polgármester kezéhez juttatták, aki az összeget a főiskolai pénztári hivatalhoz küldte.

* **Heveskedő csősz.** Kovács Ferencz postakerti szőlő csősz a Fischer-féle korcsmában egy idegen emberrel összeszórtalkozott. A verekedés hevében kirántotta a nála levő töltőt pisztolyt s ellenfelét le akarta őni. Azonban mielőtt végzetes tettet véghez vitte volna, az ott termett rendőr elvette a fegyvert és bekísérte a hevesvérű csősz.

* **Hogy a posta mily óriási feladat megoldására képes,** az kitűnik, ha rövid fizyelemre meglátjuk azokat a hivatalos jegyzékeket, amelyekkel a Budapesti Újságírók Egyesületének sorsjáték kezelőse a sorsjegyeket az országban szétküldte. — Ezekből kitűnik, hogy f. hó 4-én 4680, 5-én 2640, 6-án 4320, tehát 3 nap alatt 11640 ajánlott levelet adtak föl a budapesti főpostahivatalnál mely leveleket még aznap továbbították. Ezek az ajánlott levelek újságíró sorsjegyeket tartalmaztak, amelyeket megrendelés folytán küldött a kezelőség az egyes helységekbe. — Hogy mily óriási érdeklődést tanúsít a közönség az újságírók sorsjátéka iránt, az ebből is fenyesen kiviláglik.

* **A sertesvásártér** céljaira kiskoru Szilágyi testvérek 14 hold, Lakatos Gábor és neje Palfy Eszter 8 hold és Szakácsi András 2 hold területű ingatlanai megvételének névszerinti szavazás utáni elhatározása a folyó 1898 év október hó 12-én délelőtt 10 órakor megtartandó rendkívüli bizottsági közgyűlés napirendjére tűzött ki.

* **Városunk ősi családjai.** A Monografia-bizottságnak hetfői alakuló gyűlésén Vende Aladar által előterjesztett Monografia-tervezetben az egyik fejezet városunk nemesi családait illetve azoknak geneológiáját lesz hivatva ismertetni. Múltán tudvalevő, hogy városunk nemesi családai nem képezik az őslakosságot, hanem csak a későbbi századok folyamán telepedtek ide, — míg a város ősi polgári családai itt már sokkal ebből nevezetes szerepet játszottak és számos régi törzsökös debreczeni családnak tagjai még ma is kimagasló tényezők városunk életében, ennek folytán a szerkesztőség elhatározta, hogy a fent idézett fejezetet »Debreczen szab. kir. város nevezetesebb ősi családai és geneológiája« címen megvált ztatja és e fejezetben megörökíti a város régi nevezetesebb családainak érdemeit is. E fejezet megírására Könyves Tóth Kálmán, a kitűnő tollu országos nevű író és ev. ref. lelkész, és dr. Körössy Kálmán helybeli ügyvéd és jónövű író van felkérve.

* **A város közvilágításának** ügye a végmegoldáshoz ismét közelebb jut egy lépéssel. Ma kezdték meg a nyomtatványok szétküldését a városházánál. Minden város atya egész nyomtatvány csomót kap, melyet ha alaposan át akar tanulmányozni, fordíthat mindenik füzetkére legalább is egy napot s akkor lesz némi fogalma azon igen fontos tárgyról, melynek a város erekében jobbra vagy balra eldőléséhez szavazatát adni fogja. A közvilágítási ügy egész irodalmat teremtett

már, mióta az
lattal kötött
zódés fel va
A bizottsági t
nyokat kapják

I. Az 18
1870-ben meg
burgi légszesz
zódés. (Lejár

II. A ny
beérkezett 3
Nov.)

III. Az
és óvása a n
rabám László
han. (1897. M

IV. Jele
nak a pályáz
bellakkal.)

V. Abra
vetelei a 3 p
jegyzőkönyve
ségi indítvány
sági tag és t
penzügyi biz
zókönyv 1898

Ezen a
még a tanác
lett fog az
terjesztetni v
közvilágítási
lés mely nap
megállapítva

Valószí
fog egy ren
tartatni.

* **Felh**
reczenben a
képző szab
tatik és az
gépészek, m
iparosok rész
tartatni. —

séges általán
Tantargyak:
műhelyi köny
szakrajzolás.
segedekeit,
akarják s a
gedeiket tov
tanfolyamba

igazgatóságá
kolai épület.
sőbb október
mely teljesen
A tanítási id
szor este 7-
fog tartani.

t ó s a g a
* Az
amely a de
különbség n
nek az a
hogy ezen
nagyságához
dr. Bartha
a »Debrecze
vezetőjéhez
szadaról ér
következő t
Gróf Teleki
Baró Blomb
Gróf Degen

melyhez mo
ben. — So
reménylünk
vanynak.

* **Csu**
velt ev. ref.
Sz. P e t e
sege holn
megfogja h
istenisztele
szolgálatot

* **Az**
napja a de
renek mért
Nyolcvann
különösen
Szilágyság

már, mióta az augsburgi légszesz ipartársulattal kötött s 1863 ik év óta fennálló szerződés fel van mondva s az vége felé jár. A bizottsági tag urak a következő nyomtatványokat kapják:

I. Az 1863. óta fennálló — de csak 1870-ben megerősített a város és az augsburgi légszesz ipartársulat közt létrejött szerződés. (Lejár 1901. Jan. 1-jén.)

II. A nyilvános versenytárgyalás folytán beérkezett 3 vállalkozó cég ajánlata. (1897. Nov.)

III. Az augsburgi gázgyár nyilatkozata és óvása a nyilvános pályázat ellen és Abraham László t. főügyész jogvéleménye e tárgyban. (1897. Nov. Decz.)

IV. Jelentése a szűkebb körű bizottságok a pályázatok eredménye tárgyában (tábellakkal.)

V. Abraham László tiszti főügyész észrevételei a 3 pályázat felett. A vegyes bizottság jegyzőkönyve a beadott ajánlatoknál a kisebb indítvánnyal. S z a b ó Kálmán bizottsági tag és társainak indítványa és a jog és pénzügyi bizottság javaslatát tartalmazó jegyzőkönyv 1898 apr. 26-ról.

Ezen alaplunkeiatok után következik még a tanács határozati javaslata, mely mellett fog az ügy a bizottsági közgyűlés elé terjesztetni végreles döntés céljából. Hogy a közvilágítási ügy tárgyalására kitűzött közgyűlés mely napra fog egybehívadni, még nincs megállapítva.

Valószínűleg október hó utolsó napjaiban fog egy rendkívüli közgyűlés ezen célból tartatni.

* **Felhívás iparossegédekhez.** Debreczenben az iparos segédek részére a tovább képző szakrajz-tanfolyam ismét megnyitatik és az építő ipari szakoktatáson kívül a gépészek, műlakatosok és egyáltalán a fémiparosok részére megkülönböztetve fog tartatni. — Ezenkívül minden iparosnak szükséges általános ismeretek is taníttatni fognak. Tanfolyamok: az üzleti levelezés, az egyszerű műhelyi könnyűvezetés, a számítás és az ipari szakrajzolás. Felhívjuk tehát mindazon iparos segédek, — akik magukat tovább képezni akarják s a műhelytulajdonosokat, a kik segédeküket tovább képeztetni óhajtják, hogy a tanfolyamba felvételre az általi főrealskola igazgatóságánál (Nagy-Hatvan-utca — realiskolai épület. I. emelet.) minél előbb de legkésőbb október 15-ig jelentkezzenek. A tanfolyam mely teljesen ingyenes 5 hónapra terjed. — A tanítási idő: köznapokon hetenként háromszor este 7—9-ig és vasárnap d. e. 9—12-ig fog tartani. A t a n f o l y a m i g a z g a t ó s á g a.

* Az **Erzsébet királyné-ösztöndij**-ra, amely a debreczeni kollegiumban felekezeti-különbség nélkül fog adatni, igen szépen gyűlnek az adományok, minél fogva remélhető, hogy ezen alapítvány a nevet viselő név nagyságához méltó leand. Tegnap is például dr. Bartha Béla jogakad. dékan urhoz, mint a «Debreczeni Prot. Lap» kiadó osztályának vezetőjéhez Dégenfeld Sándor ó mgától Erdőszadáról érkezett be az 58. számú gyűjtő iv következő tartalommal:

Gróf Teleki László Gyula . . .	100 korona
Baró Blomberg Lajos	50 »
Gróf Dégenfeld Sándor és neje .	300 »
Összesen:	450 »

melyhez mellékelve volt az összeg készpénzben. — Sok ilyen küldeményt kívánunk és reménylünk is a kegyeletes jótékony alapítványunk.

* **Csutoros Albert** debreczeni közkedvelt ev. ref. segédlelkész, a lelkészt veszített Sz. P é t e r s z e g ev. ref. egyház küldöttsége holnap — okt. 9. — a kistemplomban megfogja hallgatni a d. e. 9 órákor kezdődő istentiszteleten, a melyen ő végzi a lelkészi szolgálatot.

* **Az őszi juhvásár.** Tegnap volt a napja a debreczeni őszi juhvásárnak. De sikerének mértéke a jó közepes sem üti meg. Nyolcvannegyezer darab juhot hajtottak fel; különösen sok és nagy farkak jöttek fel a Szilágyságból. Hanem a vételkedv nagyon tar-

tózkodó volt, aminek okát a hosszú szárazságban véljük megtalálhatni, mely a legelőket tönkretette. Mindössze 28,500 darab juh kelt el; legtöbbet kunsági gazdák vásároltak, a gyöngye keresletnek és a nagy kínlatnak az arak banyalása volt a következmény. Ime a vásárbírósa a következő árakat jegyezte: Ürű 1 éves 8 frt, — 1 és fél éves 8,50—6,50 kr, 2 éves 9—10 frt, 3 éves 00—15 frt, 4 éves 15—17; Koros anya juh 9—13 frt, tenyész kos három éves 50—55 frt, mustra birka 8—9 frt, bárány 6—8 frt; magyar juh 13—16 frt. Az árak páronként értendők.

* **A debreczeri ant. orth. izr. hitközség a monografiában.** Ezen fejezet megírására polgarmester úr ó nagysága S t a r k Igrácz elnököt, P e t e r f f y Benő alelnököt és L i p p c Ármán jegyzőt kérte fel.

* **Meghívó** a »Csokonai-kör rendező bizottságának 1898 év október hó 8 napján, d. u. 3 órákor saját helyiségében (Keresk Akad. épület. I. emelet, »Csokonai szobak tartandó ülésére. R e n d e z ő bizottság. Az elnökség. — Tárgyak: 1. J e l e n t e s, a színeszeti 100 éves jubileum tárgyában. 2. Egy allando kezelő irnok alkalmazása a kiállítás szolgálatára. 3. Folyó ügyek. Az ülés pont 3 órákor veszi kezdetét.

* **Rózsavölgyi és Társa** cs. és kir. udvari zenemű nagykereskedése újabbán ismét néhány népszerű és tetszetős zeneművet adott ki. Így a legkedveltebb s mostanáig nagyon telkapott kislemezű gyönyörű keringő dala: Weiss du Mutterl was i träumt hab, a humoros: der Rabe und das Taubchen, előbbinek 1 korona 25 fillér, utóbbinak 1 korona 50 fillér az ára, most jelent meg izléses kiállításban s csahamar népszerűsége miatt Rozsa Gyula Annuska-Gavotte-ja könnyű s a mellett igen dallamos munka, ára 1 korona 50 fillér. Utolsóinak marad bár értéken méltán sorakozik az előbbiekhöz Geiger A. Mór új Chimera keringője melyet a farsangon minden mulatságon hallani fognak, olyan kedves és fülbemászó. Ára 20 kr., — ajánljuk ezen kiadványokat olvasóink szives figyelmébe.

* **Nyilatkozat.** A következő sorok közlésére keretünk fel: Mandel Béni a Debreczeni Hírlap tegnapi nyíltéri rovatában durva tamadast intéz ellenem azért, mert az általa megindított feljelentését a Reggeli Ujság két hét elő t közölte volt. Mivel pedig ugyanazokat az állításokat, a melyeknek valótlan volta felsőbb bírósági egybehangzó, jogérvényes határozatokkal megállapított, és a melyekert ellene a hamis vad, hamis tanúzásra való rablás és zsarolás miatti bünyfenyítő eljárás megindítása iránt már intézkedtem, — msot a sajtó ugyan ismét, sőt újabb koholmányokkal bőviti: ellene a sajtóper is kénytelen vagyok megindítani. Debreczenben, 1898 október 7-én. Dr. Balkányi Miklós.

* **Megugrott dohánycsempész.** Tegnap az esti órákban a csicsogónál levő csapszékhöz beállított egy titokzatos idegen vacsorázni. Már javában falatozott, a mikor az ott posztion álló rendőr benézett a koresmákra. Az idegen, midőn a rendőrt meglátta, felugrott ott hagyta vacsoráját és elfutott. Persze az ott levők nem tudták mire vélni a dolgot s igen gyanusnak találták a megfutott idegen viselkedését. Különben ott felejtett 5 csomag jó-fajta dohányt, a miből azt következtetik, hogy bizonyosan valami híres dohánycsempész lehet. A rendőrség van hivatva kideríteni a titokzatos idegen kiletét.

* **Bűnös merénylet egy leány ellen.** K o v á c s Eszter 17 éves szobozló leány jó kedvűen dudolgatva haladt a köntös gát melletti úton. Egyszerre csak az árokból egy rongyos csavargó ugrott ki s a mit sem sejtő leányt megragadva az árokba akarta hurcolni, hogy bűnös vágyait rajta kielégítse. A megrémült leány sikoltozni kezdett és a dudalodás zaja felébresztette a véletlenül arra járó rendőrök figyelmét. Azonnal futva s ijettek, hogy megátollhassák a vadállatias ember bűnös szándékát. Kiszabadították a leányt iszonyú helyzetéből a merénylőt pedig elfogták.

A rendőrség megállapította, hogy a gaztett elkövetője T e g l a s i Ferencz rosvott multu csavargó, kinek lelkét már sok aljas bűn terheli.

Ügyet atteszik a kir. ügyészséghez.

* **Budapest fejlődése.** Hogy székesfővárosunk mily rohamosan halad előre azt ellen-ségeink is elismerik. Különösen a kereskedelem terén óriási a fellendülés. De nem csoda, hiszen egyes czégek százezreket adoznak üzlethelyiségeikre. Így a vaczi-utca 3. sz. alatti H e r z Rezső és társa czég oly pazar, elegáns divattermeket rendezett be, hogy általános feltűnést keltenek. Kirakatai valóságos látványosságot képeznek. Láthatók ott Paris, London, Berlin legújabb legizlésebb különlegességei, melyeket a czég agilis főnöke, Herz Rezső, az ő ismert szakavatóságával vásárolt össze. Mint értesülünk, vannak ott modellek, melyek páriban 1000 5000, sőt 10000 frankba kerülnek. Allando látogatói a czégnek számos főhercegnő s az arisztokracia legnagyobb része, kik minden alkalommal a legteljesebb elismerésüknek adnak kifejezést a látottak felett.

* **Hirdetmény.** Az «Alsó-Nyirvidéki vízlecsapoló Társulat»-hoz műszaki díjnak keresztek. Egy évi időtartamra felhivatnak, tehát mindazok, kik 1—2 évi technikát, vagy már műszaki díjnoki minőségben merőki irodákban működtek, bizonyítványaikkal fentvezetett társulat irodájában (Hatvan-utca 2. sz. alatt) azonnal jelentkezzenek, fizetési igényeik kijelentésével, emlitett állás azonnal elfoglaltató lesz. Debreczen, 1898. október hó 6. (O vashatatlan névalírás) s. k., társulati igazgató.

* **Uj találmány.** Legjobb a Fáy-féle rögtön finomító és szépitő arczcerme. Nem zsiros. Ártalmatlan! Higanyt nem tartalmaz. Debreczenben kapható Dr. Rocnek V. Emil és Tamásy féle gyógyszerárban, valamint a készítőnél Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H. Szoboszlón.

Távirat.

A képviselőház mai üléséről.

Budapest. okt. 8.

Kardost ma alelnökké választották. Bánffy tőbben ösztönöztek nyilatkozattételre, de eredménytelenül.

Annyit azonban nyilvánított a miniszterelnök, hogy a kvótabizottságban bizonyos körülmények közt hajlandóság mutatkozik a kvóta fölemelésére. E nyilatkozatot nagy zaj követte.

Hosszas vita után a legközelebbi ülést a jövő péntekre halasztották.

Színház.

A tegnapelőtti október hatodiki előadásról nem adunk tudósítást. Nem feltűnési viselkedésből, vagy huzavona utáni kedvből, mert hisz K o m j a t h y igazgató és derek társulata iránt öszintébb rokonszenvenvel sajtóorgaum Debreczenben nem viseltetik, mint mi, hanem elvi szempontból. Október 6-ika a magyar golgotha e szent ünnepnapja, csakis hazafias darab előadására, s nem nemet fordítások színrehozatalára alkalmas. Ennyit megvárhatunk a debreczeni színtársulattól, mely a legmagyarabb városban játszik és sajnáljuk, hogy ez irányu tárgylagos felszólalásunk kiáltó szó volt a pusztában.

Ferreol.

S a r d o u Viktor hatásos és drámai fordulatokban gazdag színműve »Ferreol« került tegnap színi. Ez volt a saison első komoly színműve s az igazgatóság igen helyesen tette, hogy Sardounak a francia irodalom zsenialis írójának ezen kiváló alkotásu művével nyitotta meg a komoly színművek sorozatát. A szép számú közönség mindvégig élvezettel hallgatta az elmésségtől és szellemességtől sziporkázó darabot, melyben Sardou rendes témája a »Keresd az asszony«-val feldolgozva.

A szereplők is kedvel és tüzzel játszottak. A közönség nem is fukarkodott a tapsokkal, melyeket nagyobb részt mind megérdemeltek.

A czimszerepet (Ferreol) Komjáthy hévvel és érzéssel játszta, csak kar, hogy a legszebb jeleneteket, érthetetlen gyors beszéddel teljesen elejtette.

Fényéri Mór (Martia) erdész szerepében oly művészi és kiváló alakítást nyújtott, hogy a közönség nyit színen is megtapsolta.

De Boismartel: Szatmari Árpád játszotta komoly méltósággal a megsokott művésziességgel Bartha (Lavardin) megmutatta, hogy miként lehet egy oly szép szerepet mi a milyen az övé volt, szerep nem tudásával és komikus mozdulatokkal teljesen tönkre tenni.

Fái Flóra kisasszonyt csak arra kérjük, szíveskedjék egyszer mar a természetes hangján is megszólalni s örökös sirásával ne juttassa eszünkbe Noébot.

Kiss Irén (D'Orbesson asszony) Szabó Irma (Thérèse) és Szikái Perissol (küdt) kisebb szerepeikben hozzájárultak az előadás sikeréhez.

* Komjáthy szegedi szinigazgató. Mint Szegedről ertésültünk Tiszai Dezső szinigazgató vissza lépven a szegedi színház pályázatáról így Komjáthy János egyhangulag kapta meg a színházat.

Színházi műsor a jövőhétre.

A színház jövőheti műsora a következőképpen allapított meg:

Hétfőn okt. 10-én, bérlet 7-ik szám »A. Maribatyja, népszimű, a népszínházi Ruszt-féle pályázatán »A gyimesi vadvirág rivalisa megy.

Kedden okt. 11-én bérlet 8-ik szám »B. A kékszakallu herceg vigoperette, Kaposi Józsa első felleptével.

Szerdán okt. 12-én bérlet 9-ik szám »C. Lili, szintén Kaposi Józsaival.

Csütörtökön okt. 13-án bérlet 10-ik szám »A. Hunyadi László, nagy opera. Az első opera előadás. Leopold Francziska koloratur enekesné első felleptével.

Pénteken okt. 14-én bérlet 11-ik szám »B. Hunyadi László opera másodsor. Szombaton, okt. 15-én, bérlet 12. szám »C. — Jókai Mór nagy irónknak a budai szinkörben legutóbb előadott s oly nagy sikert aratott színműve: Helvilia, a czimszerepben Szabó Irmával.

Vasárnap, okt. 16-án d. u. 3 órakor le szállított helyarakkal: A sárga csikó, este 7 órakor rendes helyarakkal, bérletszünetben, először: Mozgófenyőkék, a Vig-színházban oly nagy sikert aratott vigjáték.

Különfélék.

Praktikus beteg. Orvos: De hisz én éppen tegnap hagytam meg, hogy betegségre miatt naponként három pohár sört többet nem szabad innia s immár az ötödiknél tart.

— Beteg. Ugy van, orvos ur, hanem én ma az ön kollegáját is felkerestem s ő is azt mondta, hogy naponként három pohár sört megíhatom. E szerint ha mindketőjünk engedelmességek, összesen hat pohár sört íhatom.

Kiméletes vendég. Pinczér: Miért nem ül kérem valamelyik tavolabbi asztalhoz? Itt az ajtó mellett erős léghuzam van.

Kochely: Na, tudja, engem mindenünnen kidobnak s azért ültem ide közel, hogy nekem is és a korcsmarosnak is megkönnyítsem a dolgot.

Nincs tánczosa. — Ha szabad kérdeznem, nagy-ú, mi oka, hogy mostanában oly ritkán jár tánczvigalmakba?

— Megtiltotta az orvos, hogy sokat üljek.

A kitünő óra. — Nézd csak, minő pompás órát vásároltam.

— És jól jár-e?

— De meg hogy! Negyven percz alatt lejár egy órát.

Szerénytelenség. Ur: Ma erős fejszedülesem van.

Szolgá: Nekem pedig a gyomrom faj.

Ur: Hordd el magad pimasz, hogyan merezled a te gyemrodát az én fejemmel egy kategóriába sorozni!

A kaszárnyából Tiszt: Hogy nézel ki ismét nyomorult rekruta! Hova lett a bluzod aló gombja.

Rekruta: Jelentem alásson, felül van.

A gyakorlat haszna. — Mond csak, miért kell nektek gyakorlat alatt oly hosszú ideig fel labon állni?

Baka: Hát csak azért, hogy megtanuljunk nélkülözni az egyik lábunkat, ha például a csatában elvesztjük.

A fütty. Egy sznműirő, kinek darabjai folyton füttyötverték, egyszer füttyörészve setált.

— Aha -- szólítja meg egy véle szembejövő, — az ur most bizonyosan valamely új darab t tervez.

Saját előnyére. — Melyik hangszert szereti on inkább professzor ur — kérde egy nő a zenegyűlő tanárt — a hegedű vagy a zongorát?

— Mindenesetre a hegedűt, mert azt minden alkalommal kegyelmesen ki lehet dobni az ablakon.

KÖZGAZDASÁG

Népbankok alakulása.

Debreczen: október 8.

A gondolkodó emberek már régóta hirdetik a sarkalapigazságot, hogy ha valaki pénzt akar szerezni, első sorban is a kezdetnek kezdetére: penzzel kell bírnia. Hogy ezt a tisztesseges, de szegény munkasnak nyújthassuk, vannak alakulóban mindenféle a népbankok, a melyek morális és szociális előnyeiről abrandoznak most sokfelé.

Nem az oly bankok alapításáról van itt szó, melyekbe az összehalmozott tőkét bőséges kamat nyeresé cseljából adjak össze. Az újfajta bankokban az egyéni becsületesség, megbízhatóság alkotja a tőkét, miután a tagokat csakis akkor veszik fel, ha morális tekintetben kellő biztosítékot képesek nyújtani. Ez a mi füleink előtt talán kissé iluzorisan hangzik, de mégis úgy van.

A bank hitelét nem annyira a begyűlt tőke nyújtja, mint inkább a társultak jó hírneve, feltétlen becsületességére. Miután itt inkább filantropikus intézményről van szó, mint nyereséges üzletről, az oly egyen, kinek tisztességén csorb esett, semmi szin alatt fel nem veszik, barmekkora legyen a tőke, mely-

lyel hozzájárulni akarna; ellenben ha a tagnak jelentkező szegény, de feltétlenül tisztes munkás, ha nagy tőkét alá sem írhat, belépését elősegítik olyformán, hogy a legszerényebb viszonyok között is leróhatja a nélkül, hogy megterhelhetését érezné.

A franczia Picot legutóbb véleményét úgy nyilvanította az intézmény felett mely az ipar, kereskedelem s földművelés apró embereit egyesíti egy társulattá.

A társulat oly emberek találkozája, kiknek meg van az ambíciójuk, melyet az értelmiség, kitartás, vállalkozási kedv, munkaközel, takarékoság név alatt becsülnék. Az ujjkor ezen bajnokainak nyújtja a bank az első anyagi segélyt. Ha aztán zöld ágra jutott a segélyezett, a társadalmi emancipáció e művének oszlopos tagja leend.

Nem követelik meg az egyéntől, hogy szorgalmának sikereit bemutassa, miután a bizalommal az anyagi segélyt is előlegezik neki.

A kis emberek jótékonyasági intézményei elsejének mondható tehát a helyesen szervezett népbank.

A statisztikai adatok azt bizonyítják, miszerint Európa több nemzeténél gyökere- sedtek meg már.

Első sorban áll e tekintetben Németország, hol 1896-ik év május 31-ike óta 8069 népbank áll már fenn, melyek 17 szövke- zeti kerületben vannak szétosztva, 524,048 taggal, kiknek csak 55 százaléka tartozott az iparos osztályhoz, a többi a földművesek táborából kerül ki. A bankok alaptőkeje 600 millió márkának felel meg s vagy két milliót fordítanak évenként a tagok előlegezésére — felségelyezésére.

Olaszország sines hátra a népbankok dolgában. Az 1894-ik évi legutóbbi statisztikai kimutatás szerint 720 van, melyekhez összesen 370.000 tag tartozik, kiknek fele iparos, kereskedő, napszamos, de a másik fele földművelő. A bankok alaptőkeje 372 milliónak felel meg s az idezett évben nem kevesebb, mint 12 milliárd forgalmat mutathatnak. Tagjaik felségelyezésére meg 297 milliót fordítottak; olyformán megosztva, hogy az intézmény népies jellege — a segélyezés módjával is kitűnt.

Tegyük például a cremonai szövetkezeli bank 1897. évi zárószámadását vigasztaló- dásunk tárgyává s azt látjuk, hogy a 6321 tag egy negyede földművelő, ugyanígy osztóznak meg a páduai népbank alkotói is.

A lüttichi (Belgium) népbank 2486 tagja között szintén negyedrészen látjuk a földmü- ves elemet szerepelni.

A gandi banknál főleg a kereskedő elem dominál s bar csak 1786 tagot számlál, ennek daczára 27,860.000 frank forgalmat mutathat ki a tavalyi számadás.

A francziák népbankjairól biztos adataink nincsenek, de hihető, hogy a szorgalmas nemzet fia, látván szomszédjaik példáját, szintén meghonosították az intézményt.

Fájdalom, nálunk a népbankok szerveze- te ismeretlen fogalom. A kinek van megtakarított kis tőkeje — vállalat hiányában — takaréktarokba helyezi s a kamatlab alacsony- ságá felett panaszkodik. A szegény de tisztességes ember tőkeje, mely a munkabír- son s szelőlőten becsületességen alapul afféle chimerikus érték, melyet ha meg nem moso- lyognak, már azzal is megtisztelik.

valamint fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin s árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. Magyar levelezés.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben (cs. és kir. udvari szállító).

Selyem-damasztok 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként és selyem-brocatok — saját gyáraimból

Pedig az világosan mutatta a tömörülnek, összerakják, na A népban bec-ületét s mu hitelt, a pénz alsóbb rétegébe megértette. Ne alarendelt kis tőlünk.

Kőbányai paronkint 320 54-55 krajcz — kilogramm Könnyű (páron sulyban) 53-5

Sertéslejtés — volt készle hónap 6-án fe hónap 6-ik na 1898 okt. hó ben 46,377 dar irányzata lanyha

Budape

készaruúzet hiv

B	u	a	k
Bánsági	0		
Tuszavideki	0		
Festvidéki	0		
Fehérmegyei	0		
Bácskai	0		
Észak magy	0		

csz elsőrendű másodikrendű Árpádtakarmány égetni va serfőzdei Zab — — — Tengeri bñnsági — mas nem Repce bñnsági

Tekintetes

Sajnálattal Debreczen 23. tőzabadsága c szakasz csuszogva a nagykö becsületökben

Ezennel lyolag kijelente sem Löw Józse sem akartam az összes debr egyetlen passus cikikemben me tesere adni me

Maradt Debreczen

Előttünk Sipos Béla.

*) E rovatt séget a

Pedig az előttünk álló külföldi példa világosan mutatja, hogy a munkás kis emberek ha tömörülnek, megtakarított kis tőkéjüket összerakják, nagy dolgot művelhetnek.

A népbankok célja: tőkésíteni az ember beületét s munkakepeségét, népszerűsíteni a hitelt, a pénz egészséges forgalmát, a nép legalsóbb rétegében is biztosítani. Ezt a külföld megértette. Ne maradjunk hátra, mert az alárendelt kis emberek érdeke kívánja ezt tőlünk.

I. Sz.

Sertésvásár.

okt. 7.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 54-55 krajczárig, közép (pkint 251-320 kilogramm súlyban) 55-56 krajczár, Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 53-54 krajczárig.

Sertéslétszám: 1898. évi okt. 5-én volt készlet 45.871 darab, 1898 okt hónap 6-án felhajtott 1103 drb, 1898 okt hónap 6-ik napján elszállított 597 darab 1898 okt. hó 7-ik napjára maradt készlet ben 46.377 darab. — A hizott sertés üzlet-irányzata lanyha.

Budapesti gabonatözsde

okt. 7.

készárúzet hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	—	80	00.00-00.00
"	77	—	81	00.00-00.00
"	78	—	82	—
Tiszavidéki ó	79	9.20 - 9.30	—	9.90 - 9.95
"	76	9.35 - 9.40	80	—
"	77	9.45 - 9.55	81	00.00-00.00
Festvidéki ó	78	9.60 - 9.65	82	9.85 - 9.90
"	79	9.40 - 9.50	—	—
"	79	9.55 - 9.60	80	—
Fehérmegyei ó	76	9.65 - 9.75	81	9.90 - 9.95
"	78	9.80 - 9.85	82	—
"	79	9.35 - 9.45	—	—
Bácskai ó	76	9.50 - 9.55	80	00.00-00.00
"	77	9.65 - 9.70	81	00.00-00.00
"	78	—	82	00.00-00.00
Észak magy	79	—	80	—
"	78	—	81	—
"	79	—	82	—
Repcze bánsági	—	—	—	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram		Ar kilógram
özs elsőrendű	uj	70-72	7.60	7.70
"	"	—	7.50	2.55
"	"	—	5.75	5.90
Árpatakarmánynak	"	60-62	6.25	6.80
"	"	62-64	7.30	8.20
"	"	64-66	5.40	5.70
Zab	"	39-41	5.30	5.35
Tengeri bánsági	uj	—	12.-	12.75
"	"	—	—	—
"	"	—	—	—

Nyilt-tér *

Tekintetes Ujlaki Antal és Löw József uraknak

Helyben.

Sajnálattal vettem tudomásul, hogy a »Debreczen« 231 számában »Lánczravert sajtoszabadság« című cikkemben egy olyan szakasz csuszott be, mely kettős értelménél fogva a nagyközönség előtt tisztelt czimeket becsületökben megsértette volna.

Ezennel legovagiasabb érzetemből kifolyólag kijelentem, hogy sem Ujlaki Antal urat, sem Löw József urat a legeseké yebb részben sem akartam megsérteni, és egyáltalában az összes debreczeni kollegáimra cikkemnek egyetlen passusa sem vonatkozik, hanem a cikkemben megnevezett uraknak akartam eretere adni meggyőződésemet.

Maradtam tisztelettel

Debreczenben 1898 október 8.

Farkas Mihály,

a Debreczen pol. napi lap munkatársa.

Előttünk:

Sipos Béla.

Kronhauser Antal.

* E rovattban közlöttekért nem vállal felelőséget a Szerk.

Hatóságilag engedélyezett

végkiárulás.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel hogy **szabóüzletünk kész férfi- és gyermek-ruhaárú-osztályát felosztjuk** s meglevő nagy készletünket **igen jutányos áron** véglegesen kiáruljuk s ezzel módot nyújtunk a t. közönségnek, hogy szükségletét nálunk **igen olcsón** szerezhesse, mert egész kész férfi- és gyermek-ruhaárú-raktárunkat véglegesen és teljesen ki fogjuk árusítani.

Teljes tisztelettel:
SZEDLÁK és VÁMOS.

A leghatásosabb füvekből van készítve.

Az egyedüli gyógyszer: **reuma, podagra, köszvény és egyéb végtag fájdalmak** ellen. Az a szer már ezer és ezer — még a legkétségbeesettebb — esetben is **gyökéres gyógyulást** hozott és ezért orvosi szaktekintélyek a legmelegebben ajánlják. —

Egy nagy üveg ára I forint 50 kr.

HEUREKA!

I kis üveg 80 kr. (Utánvétellel 30 krral drágább.) Valódi állapotban a feltaláló és főraktárosnál **Dr. O. WALDING-nál** kapható. — **Stuttgart, Gaisburgstrasse 14.** Egy kísérlet Heureka reuma elleni szeremmel felül-mul minden várakozást.

Kitünő bedörzsölésre való szer.

Az itt felsorolt bajokban legjobban ajánlható.

Óvakodjunk az utáztatóktól.

Serravallo-China bora

v a s s a l,

orvosi tekintéyek, mint udv tanácsos. Dr. Braun udv. tanár Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag. Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosegig-Moorhof tanár, Dr. Neuser tanár, Dr. Schanta tanár, Dr Weinlehner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánlva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus Róma 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.

Arany érem:

Kiállítás: **Venécia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894., Berlin 1895., Páris 1895.**

Több mint 700 orvosi elismerés.

Ezen kitünő, új életet gerjesztő szer, **kitünő ize** miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használtatik. **1/2 literes üvegekben a frt 1.20, 1 literes üvegekben a frt 2.20.** Kapható minden gyógyszerárban.

Serravallo gyógyszerár Triesztben

gyógyárak nagybani szétküldése. Alapított 1848.

Uj női kalap divat-áruterem.

Női és gyermek modell-kalapok, melyeket párisi és bécsi elsőrendű cégekkel személyesen választottam; felülmúlhatatlan választékban, mérsékelt áron kaphatók.

Fein Karolin

női divatáru termében,
Kossuth u. 61. (Patay-ház.)

Eladó föld.

425 katasztrális hold föld, melyből **30 hold dohánytermelési engedéllyel, 13 hold szőlőtelepítvény** (ez még 37 holdon folytatandó), a rajta levő gazdasági épületekkel együtt minden órán **eladó.**

Értekezhetni a tulajdonos **Kiss Sándorral** a Vértesi-tanyán.

Nincs többé lábfájás,

sem tyukszem, sem izzadós láb,
sem bőrkeményedés, sem lábdaganat
sem fagyos láb, sem lábégés.

Rövid idejű viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki cipőjét a **Dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el.**

Parja egyszerű 60 kr., kettős vastagságú 1 ft 20 kr. Az Asbest talpbélés kitünőseget legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös had-eregek és a m. kir. honvédségek eddig 22500 pár szállították.

Szetküldés csakis utánvétellel, vagy a réz előleges beküldése és külön 10 kr. franco. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen.

Általános Asbest áru gyár betéti társ.
Viszonteladónak tetemes árengedmény :
Egyedüli elárúsító raktár Debreczenben :
BÉKÉS LAJOS.

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a
párisi **Dr. BOITON**

Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégebbi bántalmakat is, főlegesen tehát **santal olaj** vagy **copaiba balsam**mal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton injectio ára 1 forint

Magyarországi főraktár:

ZOLTÁN BÉLA gyógyszerháza Budapest,

V. Nagykorona-u. 23. (Széchényi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerháznál.

Postai megrendelések czíme:

Zoltán gyógyszerháza Budapest.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Drogueria

gyógyanyag és illatszer üzlet

FRANCISCS ÉS JÓNA

drogueriája Debreczenben egy széles alapra fektetett új üzlet, a mit méltán humánus intézménynek, házagnak pótlónak állíthatunk. — Daczára, hogy ötödik éve áll fenn, a közönség nagy része még nem ismeri, vagy ha ismeri is, nincs tisztába rendeltetésével. E sorok célja rámutatni azon előnyökre, a melyeket ez üzlet a közönségnek nyújt. Ez előnyök az olcsóság és teljes megbízhatóság. Hányszor van a szenvedő ember abban a kényszer helyzetben, hogy valamely egyszerű, tehát nem recept szerint készített gyógyszeranyagot huzamos ideig s nagyobb mennyiségben kénytelen használni. Egyik például kenőmáj fürdőket használ, a másik jódkáit, bromkáit, csukamájolajat iszik, a harmadik egy nagyobb sebkezelésnél carbolsavat, wattákat s egyéb kötszereket használ. Mindezeket legolcsóbban s valódi, tiszta minőségben a droguistánál szerezheti be. A gazdának megbízható helyről, szakkavartott kezekből kikerült állatgyógyszerekre van szüksége. Ezeket éppen olyan olcsón beszerezheti, mint bármely fűszerboltban s a mellett szakember kezéből kerülvén ki, egészen nyugodt lehet, hogy a legtisztább arut kapja. És itt különösen figyelmeztetnünk kell a közönséget, hogy kétféle aru van : a kevesbé tiszta az úgynevezett merkantil aru és a tiszta, jöminőség, a mit a gyógyszerészetben használnak. — A droguistánál ez utóbbit kaphatni ugyanolyan áron, mint máshol a kevesbé jót. — Az István gózmalom régi raktár helyiségében Kossuth- (Czegléd)-utca Kardossal szemben levő drogua-üzlet tulajdonosai közül az egyik ny. középiskolai tanár, a másik okleveles gyógyszerész. Ebből a tényből is teljes megbízhatóságot is nyerhetni üzletük iránt. Az üzletükbe kerülő mindenféle áruk és gyógyszerek előbb szigorú megvizsgálásnak vettettek alá s csak ha teljesen megfelelők, — becsáttatnak áruba. Ennyit röviden az üzleti gyógyáru raktáráról. Felemlítendő még annak kitünő illat- és pipere szerei, szappanok, pouderek, arczkenőcsök stb. Ezek is a legjobbak, s határozott, de nem magas áron arusítatnak. Megemlítendő kötszereink feltünő olcsó áron. Számos háztartási cikk : kávé, tea, rum, kakao, csokoládé, cognac stb., a legjobb minőségben tartatnak.

Különösen felhívjuk a közönség figyelmét a **Paratorra**. Köszvény, csusz, rheumatikus fájdalmak ellen a leghathatósabb szer. Erről számos elismerés van kezeik közt.

Ugyiszintén a **Hajszesz** hajhullás ellen nélkülözhetetlen, biztos hatású szer.

A **Sudarium** izzadás ellen párszor használva a legnagyobb mérvű kéz-lábizzadást teljesen megszünteti.

A **javitott salicyl szájviz** pedig megakadályozza a fogak romlását, az inyrt erősíti.

Heider fogporunk elismert közkezdveltségű.

Bajuszpedrónk szakasztott olyan, mint a Rojko-féle és epen fel árban kapható stb.

FRANCISCS ÉS JÓNA

Kossuth- (Czegléd) utca,

István malom lisztraktára mellett.

A se

Weiser-
estét elte a
csépell müs
tanczkupleva
gek, szalma
tek esténkin
hogy bucsuz
Jobolda
asztalt, mely
fenntartva, e
tott gavalier
ra vont a
tette a bnc
a pódiumra,
let Ella Fisc

Ja, ja
Di Mád

Mikor
kacsingató
vatos

Io
E

kaczer melo
rektorné, Le
dalolta, — a
valler s eg
kedvenceit.
csak annyit

— Nap

jegyző Mezo

Az eufe

káveház má

barátinóvel

lak hamar.

bele a kávet

— A s

az utcaon m

— Mul

közsegi kass

gonosznyelv

Eddig je

első fejezete.

a — próza.

Mezőhe

A köro

elegans, diva

nappa meg A

most is itt ta

kelt világos,

s biztos, elő

A föltü

jegyző. ki sz

bucsuztatta s

tea után, kö

mestere : Kr

ker s mikor

várta haza,

amely csak

Az elü

csakugyan m

bó 27-en két

's kapott. A

meg pedig eg

don a Fehér

szórakozott,

feum vasarna

a szállóból k

bizakljere s

Aradiak

sovány, maga

hat éves fiata

drap ruhaba

man elte Ara

ták haza. A f

pig, de ekkor

elmradasa. U

veknak es pen

178 lrt hiányt

összeg azonban

az eddigi jelek

régibb idő óta

Főnöke a

dörseghoz, am

A segédjegyző mulat.

— Sikkasztó gavallér. —

Weiser-Troppauer orfeum utolsó vidám estét élte a múlt hét végén, a direktor lecsépeelt műsorát Rajah hercegné exotikus tánczkupléival frissítette fel s a törzsvendégek, száma és más özvegyek mind odagyültek esténként a megszokott asztalok mellé, hogy bucsuzzanak a festett nyári muzsától.

Jobboldalon a pódiumhoz szorított kerek asztalt, mely mindig a habituék részére volt fenntartva, egy jövevény, egy addig nem látott gavallér foglalta el, ki csakhamar magára vonta a figyelmet s meglehetősen zajosra tette a bucsuzást. Sans gene diskurált fel a pódiumra, együtt dudolta a legújabb kuplet Ella Fischer-rel meg Hedy Dedyvel:

Ja, ja das ist ein Bienenhaus,
Di Mädchen sind darin die Bienen. . .

Mikor pedig a jobbra balra mosolygó, kacsingató orfeumcsillag rágyújtott a divatos

Ich bin eine Witwe,
Eine kleine Witwe. . .

kaczer melodiájára, vagy a »fess, tüzes« direktorné, Lengyel Margit a magyar notái dalolta, — akkor egész extázisba jött a gavallér s egymaga háromszor is kitérte a kedvenczeit. A kíváncsi kérdezősködőknek csak annyit tudtak mondani a pinczerek:

— Nagyágos ur! Jegyző vagy segédjegyző Mezőhegyesről!

Az ejfeli vidám vacsorák után a Flume kávéház márványasztalához vonult a gavallér barátjával és barátaival. Mert ezek is akadnak hamar. Remekül dalolt, csak úgy rezgett bele a kávéház minden tükör ablaka.

— A segédjegyző mulat, mondták akik az utczán messzire hallottak hangját.

— Mulat, de vajjon melyik utalap vagy községi kassza siratja meg? . . . kérdezték a gonosznyelvűek.

Eddig van a novella — vagy regény? első fejezete. Poetikus bevezetés s most jön a — próza.

Mezőhegyesről köröznek egy gavallért A körözés úgy szól róla, mint föltűnően elegáns, divatos ruházatu gentlemanről. Par napja meg Aradon volt. Nem lehetetlen, hogy most is itt tartózkodik s meglehetősen feltűnést kelt világos, divatos szabasu drap ruhájával s biztos, előkelő hidegverrel.

A föltűnően elegáns ur ugyanaz a segédjegyző, ki szombaton s vasárnap az orfeumot bucsuztatta s aki bizonyos összeg elsikkasztása után, körülbelül azon módon, ahogy jeles mestere: Krivany, megszökött. Szabadságot kért s mikor hivatalfőnöke több napig hiába várta haza, utána nézett a rá bízott pénznek, amely csakugyan hiányos volt.

Az eltűnt gavallér Bus Lajos Károly s csakugyan mezőhegyesi segédjegyző. A múlt hó 27-én két napi szabadságot kért, mit meg is kapott. A szabadságidőre Aradra bízta a bizottságot meg pedig egy sárga Styria kerekpáron. Aradon a Feher keresztbe szállt s hogy mivel szórakozott, fennebb el van mondva. Az orfeum vasárnap befejezte működését; a gavallér a szállóból kedden déltan kiköltözött, felült biciklijére s elkerekedett.

Aradiak igen sokan ismerték látásból a sovány, magas, szép barna bajszos, huszonhat éves fiatal embert, ki elegáns, világos drap ruhába volt öltözve s meglehetősen vidáman élte Aradon napjait.

A szabadságidő letelte után hiába várta haza. A főnök várt két, három-negy napig, de ekkor már gyanús kezdett lenni az elmaradása. Utána nézett a rá bízott könyveknek es pénzneknek es az első vizsgálatra 178 lrt hiányt vett észre. Az elsikkasztott összeg azonban jóval nagyobb lehet, miután az eddigi jelekből következtetve B u s Lajos régebbi idő óta folytathatja a sikkasztást.

Főnöke azonnal levelet írt az aradi rendőrséghez, amelyben B u s Lajos nyomozását

kéri. Közölte a személyleírását, s mint ismeretű jelét főhözta, hogy a sikkasztó balcarja reumatikus betegség folytán feltonően mered. Az aradi rendőrség megkezdte a nyomozást, de eddig eredménytelenül. Minden jel arra mutat, hogy a kerekpáros sikkasztó tovakerkezett Aradról s már meglehetősen utat tehetett a sárga küllős Styrián.

A rendőrséggel különben volt már dolga. Pár nap előtt a varosházára idezték, mert a bejelentési lapon nem a valódi nevét tüntette ki. Akkor sikerült különféle dolgokkal magát igazolni, de most már a mezőhegyesi jegyző megkeresése után világos, hogy mért használt a a bejelentéskor álnevet.

A Franciskánus-szerzet.

Azon oknál fogva, hogy a Minoriták megukat azzal, hogy az 1849 okt. 6-án Aradon kivégezett magyar tabornokok — »aradi vértanúk« — utolsó óráit és utját a vallás segélyének nyújtásával megkönnyítették, bárha e fajdalmas kötelességük teljesítésében önszívők vezették is, a magyar hazafiak előtt érdemesítettek és azon nagy mozgalomnál fogva, ami a Franciskánus szerzet kebelében a rend szabályainak korszerűtlen szigorubbá tételével előalloit, mely miatt a magyar szerzetesek számos tagjai belőle kiléptek és világi gyakorló papi foglalkozásra mentek at: talán nem lesz minden érdekelő a az ugynevezett Franciskánusok szerzetéről némi ismertető adatokkal szolgálunk.

A Franciskánusok szerzetének alapítója: a s s i s i - i s z e n t F e r e n c z volt Assisi-i névjelzőt visel születése helyéről hogy megkülönböztessék más Ferencznevű, viselő szentek őt, névszerint a Calabriában 1416-ban született és 1507-ben meghalt s szintén szerzetet alapított P a o l a i s z. F e r e n c z t ő l — akit X. Leó pápa halála után 10 évvel iktatott a szentek sorába; S a l e s i s z. Ferenczről, aki 1567-ben a szavójai Sales grófok családjából származott s miután Annecy-ben a S a l e s i - t a p a c z a r e u d e t alapította 1622-ben s VII. Sándor pápa avatta szentté; X a v e r i S z. F e r e n c z t ő l aki a Navarrai X a v e r v arban 1506-ban jött világra s mint I n d i a p o s t o l a szerzette érdemét; de terjeszt utat tett Japanba is es Kínába; irányzott missziói utjában érte utól a halál 1552-ben s a szentek sorába XV. Gergely pápa vette fel 1622; b o r g i a i s z. Ferenczről, a ki 1510. született s Catalonia akiralya, nős es 8 gyermek atya volt, de neje halála után jecsumava es e rendnek harmadik főnökeve let s mint ilyen 1572-ben halt meg Rómában s 1625-ben avattatott szentté; C a r a c c i o l o s z. Ferenczről, akik közül a két utóbbi kisebb jelentőségű szent s meg az elsőbkek sem tetek szert pnyan nevezetességre mint assisi sz. Ferencz, eppen az oly nagy elterjedést vett Ferencz rend alapítása által.

Assisi Ferencz 1182-ben született s eredeti nevén Giovanfi Bernardone. Atya kereskedő volt, aki fiát könnyelmű életében szerzett betegségből felgyógyulva a szigorú birálatos életre atváltozása után sem igen kegyelhelte, talán azért sem mert most meg már egészen a betegek apoláára s a nyomorultak gyamolítására adta magát s e czélből nem kímélte atya vagyonát sőt ennek kereskedését posztóneműek megneve engedett elada-ával is karosította, hogy Assisi-ben egy ajandekba nyert kis Mária templomát — Portiuncula — restauráltassa, amiért aztán atya ki is tagadta.

E helyzetben remetevé lett. Ezzel azonban két év mulva felhagyott s végkép lemoudiva a világi vagyon birtoklásáról bünbanatot nirdetve, bejarta az orszagot es sokakat megnyert czéljának akiket szinten szetküldött a bünbanat hirdetésére s minél többeknek hozzateresére.

Háromtucnyolcz éves korában — 1210 — hozza csatlakozott bünbanatnak, kinyilatkozta s z a b a l y a i t, miután erre III. Ince pápa jóváhagyását megnyerte, de nem irasban, hanem szóval s csak miután 11

társával egy Aegyptomi terítő uton nagy elszánásának, türelmének kiálló próbáit adta: III. H o n o r i u s pápatól nyerte a teljes elismerés 1224. — Legenbaba tartozó rend-kivüli vezekto életét 1226-ban végezte be Assisiben ama Portiuncula templomban, s mar három év mulva IX. Gergely pápa által szentté avattatott. Életét festményekben megörökítette Giotto az assisi templom képein.

Szent-Ferencz vezekto élete, korának vallási ekzaltatója is hozzájárulvan, bamulatott keltett s nem csuda, hogy rendszabályait sokan elfogadták s szigorú szerzetebe leptek es a világ minden részében ugy el is szaporodtak, hogy a 14. századi borzasztó dögvész, az ugynevezett »fekete halál« nem kevesebbet, mint 14.000-et őit meg közülök.

Vezeklesük természetesen párosult a teljes szegénységgel, azonban a tudományokat sem vetették meg, sőt e téren a szerzet nagy nevekkel — Lyra, Duns-Scotus, Baco-Roger, Ocam Vilmos stb. dekedhetek; apóitak még meg a művezetet is es a harczterén rendíthetetlen bátorsággal buzdítottak a hitert harcolókat. Legkiválóbbakká azonban terítéseikkel lettek, amihez tudvalevőleg csakugyan nagy önmegtartóztatás, nélkülözés, türes es kitartás kell. Meitanyo tattak is érdemeikért, mert a pápai trónra is többben — IV. Miklós, V. Sándor, két IV. es V. Sixtus stb. felemeltettek közülök.

A rend szervezete: egy-egy kolostor főnöke a quardian; több kolostor által képezett tartomány s provincialis; az egész szerzete a generális (minister.) Ennek oldala mellett a defintorok s midnyajok felett az egytetemes kaptalan. A tisztzegek megszabott időre választás által töltetnek be,

A szigorú szerzetszabályok magukban hordták a szakadás csiraját. A szigorúak azonban többségben voltak s e b s e r v a n t e s név a att elváltak a kevésbbé szigorúaktól, akik c o n v e n t u a l e s nevezetletek 1517. Amazok a tulajdonkepeni F r a n c i s k a n u s o k, emezek a M i n o r i t á k. Magok a szigorúak is azonban három különböző osztalvra különölnek a szabalyzat megtartása szerint, observantes, a szigorúakat, strictiores observantiae a meg szigorúabbakat, a strictissimae obsarvantae a legszigorubbakat jellemezvén.

Magyarországon korán elterjedtek, mint a kor szellemében közkedvelt rend. IV. Béla kiralyunk szent. Erzsébettel együtt maga is a rend tagja volt s e rend Esztergomi kolostorába temettetett el is nejevel s ifjabb — Béla — fiával, együtt akit oly nagyon szeretett s kinek halála atyai szívének hóliiz fajt anyival inkább mivel Istvan fia a fiui szeretetet apja ellen támadásaival meggyalazta. El is terjedtek a bazában mindenféle mind a conventualisok mind az observantes agat.

A szigorú Franciskánusok első kolostora helyéről C s e r i barátoknak is nevezetettek s különösen a bogumilek sikeres terítésében tüntek ki, de az olahok terítésével nem boldogultak.

Mostanság öt provinciát képeznek a magyar birodalomban: m a r i a n u s o k, s a l v a t o r i a n u s o k, a szigorubb K a p i s z t r á n u s o k, S t e p h a n i t á k, L a d i s l a i t á k es csaknem kivétel nélkül lelkészoktel foglalkoznak.

A m i n o r i t á k — conventuales — ellenben tanítási téren is érdemesítik magokat.

A k a p u c z i n u s o k a szigorú franciskánusoknak csak egy aga es külsősegben — csuklya es szakállviselés — különböznek egymástól.

A Franciskánusok még a múlt században is nagy számmal voltak — legalább 150000-en több mint 9000 kolostorban, de a forradalmak, szekularizációk, legkivált pedig a felvilágosodás nagyon megapasztották számukat.

Hazánkban a kevésbé szigorú szabályok szerint élők léteznek; de a korszellem ellenere visszakényszeritesök a szigorubb helyzetbe, amely még a ruházati czélszerűtlenségi; is terjed, mind a közillemet, midőn még tiszt-

tességes fehérnemű sem viselhetnek, mind az éghajlati viszonyokat tekintve, midőn megfelelő lábbelit sem hordhatnak, ellenmozgalmat indított közöttük. És ez az oka, hogy sokan kiléptek, ami miatt szeretházai nagyon meg is ürülnek. A kevésbbé szigorúan élő Minoritákat azonban a szigorított szabályzat nem illetvén — feloszlás által nincsenek is fenyegetve, kivált miután generálisuk, Cavatelli Nicéphor, aki a felvilágosodás szelleme által van áthatva, hat évre újból megválasztott.

A szigorubb, sőt legszigorubb franciskánusok hazánkon kívül élnek, például az egészen sarutlan alkantárik Portogáliában, de ott ezen ruhahianosságnak mind a nép fanatizmusa, mind az éghajlati viszonyok inkább is kedveznek.

—a—r.

Az érdemrendek és rendjelek.

(Vége.)

Magyarországon sem volt ismeretlen a Johannita rend; sőt már a XII. században betelepítve a királyok előtt kedveltségbe jött s adományokkal halmoztatva el nagy szerepet is játszott: II. Endrével résztvett a jeruzsálemi hadjáratban; ott volt a saját szerencsétlen ütközetben s a királyt menekülésében kísérte s a haza újraalkotásában segítette. Bár kiválólag betegápolással foglalkozott s az orvosi ismereteket terjesztette, nem volt idegen általában a tudomány terén. Számos monostorai a melyekben a praecceptornak nevezett főnökök és ezek összesége felett rendelkező mester alatt állott, az országban el volt terjedve, fekvő javakkal gazdagon ellátva s a templáriusok eltörése után ezek Vranai perjelsége is rá szállott, amivel a rend ország-nagyi méltóságot nyert, mely banderium kiállításával is járt. E kitüntetés pedig, hogy mily nagy volt, mutatja az, hogy miután a lovagrend elenyészett is es a vranai perjelség a zagrabi prépostsággal egyesítettett, e nagy-prepost a főrendi táblának tagja lett, a mely méltóságában a főrendiház, reformjáról szóló 1885: VII. t. cz. is meghagyta. Egyébiránt nagy tekintélyének bizonyága az is, hogy a rend konventjei, mint hiteles helyek okmányok megőrzésére is szolgáltak s az »Arany Bullának« egy példánya is e vegett e rendnél tétetett le. Mindazonáltal a Habsburgház birodalmában manapság fennálló Johannita rendhez nemzetünknek semmi köze.

12. **Pro litteris et artibus-érdemjel**, amit a tudomány és művészet terén szerzett érdemekért adományoz az osztrák császár és Magyar király, tehát mindkét birodalomra tartozik.

A rendet I. Ferencz József császár és király 1887. aug. 18-án tehát születése napján s lehet hogy magyar királyságának két évtizedi dicsőséges emlékezetére, — bár ha ezt nyilván ki nem jelentette is alapította Ischl-ben.

1835-ben július 15-én, illetőleg okt. 17-én alapított és 1837. szept. 20. módosított, illetve kibővített egy tudomány és művészeti aranyérem szabályzatot, mint osztr. császár, I. mint magyar király V. Ferdinand. Ez azonban 1849. február 25-én változást szenvedett 1867. Apr. 13. kis és nagy éremre különítettett el, de mint rendjelvényt sohasem viselték. I. Ferencz József tehát újra alkotta.

A jelvény tojásdad arany-érem keskeny fekete szegélylyel: körülötte fekete zománcos babérkoszorú, melyet felül alul és kétoldalon, fekete ékítményű aranyzalag köt össze. Előlapján az alapító dombor képe, az aranygyapjas rend öltönyében, megfelelő körirattal hátlapján »Pro litteris et artibus« körirat. Az érem biborbelesű aranykoronán függ, a melyet a férfiak nyakban, — a nők balvállon viselik.

Az érdemjelek minden rendnél az adományozotnak személyéhez léven kötve ezek halála után többnyire visszavetnek hogy esetleg másoknak adassanak ki.

13. Az Erzsébet-érem a legértelmesebb más rendektől, amelyek többnyire öröm-

napokon alapítottak — I. Ferencz József egy letűnt boldogkorra hálás emlékezésből a tragikus halállal kimult Erzsébet császárné és királyné temetése napján — 1898. szept. 17. — kiadott legfelsőbb okmányai alapította. Kettszállyra különül az »Erzsébet-érem«-rend. Az első nagykereszt s első és második keresztre és »Erzsébet-érem«-osztályra különül.

Az alapítási oklevelet, amint az Bánffy br. miniszterelnöknek megküldetett és hivatalosan szept. 19-én közzétetett ide iktatjuk:

Kedves báró Bánffy! Indittatva éreztem magamat, Istenben boldogult, hön szeretett hitvestársam Erzsébet császárné és királyné gyászos emlékére és névvédnökője thüringiai Szent Erzsébet tiszteletére, a női nem számára rendet alapítani, melynek az »Erzsébet-érem«-nevet adtam.

Ezen renddel egy érem is össze van kötve, mely az »Erzsébet érem«-nevet viselendő.

Midőn önt erről értesiténem, közlöm Önnek egyidejűleg azon kéziratom másolatát, melyet ezen alkalomból Házam és a külügyek miniszteréhez intéztem, valamint az Erzsébet rend általam jóváhagyott alapszabályainak másolatát.

Kelt Schönbrunnban, 1898. évi szeptember hó 17-en.

Ferencz József s. ki

B. Bánffy s. k.

MI ELSŐ FERENCZ JÓZSEF

Isten kegyelméből, ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya

Azon óhajtól vezéreltetve, hogy oly férjes nőket és hajadonokat, a kik hivatáskörükben kitűnnek vagy maguknak emberbaráti vallási és jótékonyági ténen a közjó iránt érdemeket szereznek, megelégedésünknek és jóakaratumknak valami látható jelében részeltethessünk, egy külön érdemrend alapítását határoztuk el, mely forrón szeretett, mélyen gyászolt hitvestársunk, boldogult Erzsébet császárné és királyné marandó emlékére és az Ő védszentje Thüringiai Szent Erzsébet tiszteletére az

»Erzsébet-érem«

nevet fogja viselni.

Ezzel a renddel egy érdeméremet is kötünk össze, mely

»Erzsébet-érem«-nek

lesz nevezendő.

Elvarva, hogy mindazok, kiket Mi vagy Utódaink a rendbe fölveszünk, vagy az Erzsébet-éremmel kitüntetünk, a megdicsőült császárné és királyné emléke iránti kegyeltből folyton azon fognak lenni, hogy a rend tekintélyét nyilvános, magán és családi életükben egyaránt megőrizzék, mindattól pedig óvakodni fognak, a mi annak becsületét sértethetne, a rend alapszabályait a következőkben alapítottuk meg:

I. cikk.

Az Erzsébet-érem és az azzal egybekapcsolt Erzsébet-érem adományozási joga kizárólag Minket illet és törvényes Utódainkat.

II. cikk.

A rendnek három foka van, ugymint nagykereszt, első s második kereszt.

III. cikk.

A nagykereszt és az első osztályu rendjel zománczott arany keresztből áll, a melynek ágai ket ivrészt közül kiemelkedő csucsban végződnek.

A vörösré zománczott kereszt ágain fehér zománczu hegyes czölöp nyulik végig, Közepén aranykeretű, fehér zománczu mező van, melynek előlapján egy kis kereszt alatt Thüringiai Szent Erzsébet dicsfényűvel körülvevett képe látható aranyban, hátlapja pedig arany rózságon nyugvó szintén arany »E«-kezdőbetűt mutat fehér mezőben föl.

A kereszt négy ága közt, a középpaizsból kiindulva zöld zománczu levelek s természet-szerű zománczrózsák nőnek ki s betöltik a keresztágyai közét.

A kereszt felső végén arany szalagcsokor van, a melynél fogva az a rendszalaghoz erősítettetik.

A nagykeresztesek a rendjelt egy 56 mm széles, fehér, két széle felé vékony cseresznye piros csikkal átvont, habos szalagon viselik, mely jobb válról balfelé csüng le; ehhez jó egy a mell baloldalára tűzendő nyolczágú gyöngön vert ezüst csillag, melynek közepét a rend keresztje foglalja el.

Az Erzsébet-érem első osztályánál a rend keresztje egy 28 mm. széles rendszalagon, a mell baloldalon viselendő.

A másodosztályu rendjel alakra és nagyságra a másik két fok jelvényévé; egyező csak hogy a kereszt, valamint a két első foknál zománczott rózsáag s egyáltalán mind az, a mi ott aranymunka, emitt ezüstművészet dicsfény a középpaizs előlapján, aemkülönben a hátlapon látható jelvények vannak itt is aranyból.

Ez az ezüst kereszt az előbbi fokokéhoz hasonló rendszalagon a mell baloldalon viselendő; azonban a keresztet a szalaggal irt karika köti össze.

IV. cikk.

Drágakövekkel kirakott rendjeleket csak azok viselhetek, kiknek a rendjel ilyen kiállításban adományoztatott.

V. cikk.

Magasabb fok elnyerése esetén a kiüntetett az addig birtokában volt rendjelt az alapszabályokkal együtt a rend irodájába köteles visszaküldeni.

Ugyancsak visszaküldendő a rendjel a rendtag halála esetén is, feltéve, hogy az ehalt az osztrák-magyar monarchia vagy oly idegen állam kötelékébe tartozott, a mely a maga részéről szintén megkívánja a rendtagok halála után a rendjelek visszaszolgáltatását.

VI. cikk.

Minden ujonan kinevezett rendtag kap e szerint a kinevezésre vonatkozó oklevéllel, a rendjellel s az alapszabályok egy példányával együtt egy térítvényt is, melyet sajátkezűleg aláírni s a rend irodájába visszaszarmaztatni köteles és a melyben a rendjelvényeknek és az alapszabályoknak a rend irodájába való visszaszolgáltatását a rendfokban való előléptetés e tén, nemkülönben az előbbi cikk határozmányai szerint halálesetére is megígéri.

VII. cikk.

Oly rendjelek, melyek drágakövekkel kirakottan adományoztatnak, nem szolgáltatandók vissza.

VIII. cikk.

A renddel összekötött Erzsébet-érem ezüstművészet van verve, kerek, átmérője 31 mm. előlapján a rend keresztjét, hátlapján pedig a rózságon nyugvó »E«-kezdőbetűt mutatja.

Ez az érmep oly módon viselendő mint az Erzsébet-érem másodosztálya.

IX. cikk.

Az Erzsébet-érem valamelyik fokára történő előléptetés esetén ez az érem nem küldendő vissza, hanem az illető rendjellel viselhető. Az Erzsébet-éremet a vele kitüntetett halála után sem kell visszaadni.

X. cikk.

Az Erzsébet-érem tagjai, valamint azok kik az ezen renddel egybekötött Erzsébet-éremmel vannak kitüntetve, ünnepélyes alkalmakkor e rendjelvényekkel díszítve jelennek meg.

A nagykereszt birtokosai kisebb ünnepélyek alkalmával viselhetik egyedül magát a csillagot is.

XI. cikk.

A kinevezés mindegyik rendfokra, ép úgy, mint az Erzsébet-renddel egybekapcsolt Erzsébet-érem adományozása, ha az illetők az osztrák-magyar monarchia kötelékébe tartoznak, Általunk aláírt és a rend kancellarjaital ellenjegyzett oklevéllel történik.

A rend...
Erzsébet-érem...
zetti.

A rend...
larja áll, e...
ügyek minden...
van a rend...
listája, kiket...
zunk s a kül...
nyából Mi ne...

A bünte...
lek elvesztés...
rendnél s vel...
mazandók.

Minden...
dánk számar...
szerint való...
gyarázatának

Hogy pe...
meztartassék...
rend-kezesün...
sunkkal mege...
eredeti péld...
zül egy a ren...
levéltárunkba...
levéltárban...
gos Levéltárba...
Kelt Sch...
ber hó 17-en.

Kedve...
Istenben...
sam, Erzsébet...
órájában Ön...
zo es od adas...
résül, Önnek...
boldogult em...
nagykeresztjét...
Kelt Sch...
ber hó 17-en.

A legelső...
S z t á r a y...
királyné gyász...
a kinos kötele...
elfojtva — a...
teljesítette. Ez...
közelebről ér...
Ez a ren...
— amiből —
tatott minden...
s azokra a nő...
gy ekinthetü...
m e k é r t s...
p é l d á n y...
tüntetést. Ez...
puritan lelkek...
kik más érdem...
ság vasára ár...
ellenzenvesen...
Üdv Er...
tos lelke...
lanul kiser...

Képz...
Francziából fo...

Ha valak...
sok embernek...
vel védje a fel...
Az öklei...
haz mehetné...

XII. cikk.

A rendnek, valamint a vele kapcsolatos Erzsébet-éremnek ügyeit a rend irodája vezeti.

XIII. cikk.

A rend irodájának élén a rend kancellárja áll, e tisztséget pedig Házunk és a külügyek mindenkori minisztere viseli. Segélyére van a rend egy kincstárnoka és egy kancellárjastája, kiket kancellárjának javaslatára Házunk s a külügyek miniszteriumának állományából Mi nevezünk ki.

XIV. cikk.

A büntető törvénynek a rend és díszjelek elveztéséről szóló határozmányai ennél a rendnél s vele kapcsolatos éremnél is alkalmazandók.

XV. cikk.

Minden időre fenntartjuk Magunk és Utódaink számára a jelen szabályok tetszésük szerint való bővítésének változtatásának s magyarázatának jogát,

XVI. cikk.

Hogy pedig mindez a legkésőbb időkig is megtartsák, ezennel meghagyjuk, hogy jelen rendelkezésünk négy egyenlő sajátkezű aláírásunkkal megerősített és pecsétükkel ellátott eredeti példányban állítsák ki, melyek közül egy a rend levéltárában, a második Hazi levéltárunkban, a harmadik az osztr. belügym. levéltárban, a negyedik pedig a magyar Országos Levéltárban őrzendő.

Kelt Schönbrunnban, 1898 évi szeptember hó 17-én.

Kedves Sztáray grófnó!

Istenben boldogult felejthetetlen hitvestársam, Erzsébet császárné és királynénak halála órájában Ön által tett kitünően hű, önfeláldozó és odaadásteljes szolgálatok hálás elismeréséül, Önnek az általam mai napon a Megboldogult emlékére alapított Erzsébet rend nagykeresztjét adományozom.

Kelt Schönbrunnban, 1898 évi szeptember hó 17-en.

Ferencz József s. k.

A legelső nagy kereszt tulajdonosa tehát Sz t á r a y Grófné palotahölgy, aki a nagykirályné gyászos hajalakor mellette jelen volt s a kínos kötelességet önmegmérhetetlen fájdalommal elfojtva — a hűség magasztos hősiességével teljesítette. Ez a rend a magyar sziveket legközelebről érinti.

Ez a rend azon szent erkölcsi érzésnél, — amiből — és a célulafogva amire alapított minden más rend becsét felülfogja mulni s azokra a nőkre a kik jelvényeit viselemdik úgy ekinthetünk, mint akik v a l ó é r d e m e k é r t s mint k ö v e t e n d ő n ö i p é l d á n y o k nyertek legmagassabb kitüntetést. Ez érdemrendet és rendjelet azok a puritan lelkek is kegyelettel fogják nézni, a kik más érdemrendeket és rendjeleket a hiúság vására árucikkeinek tekintvén, ezektől ellenszenvesen fordultak el.

Üdv Erzsébet királyné magasztos lelkének! Nyugodjanak háborítlanul kiszenvedett áldott tetemei!

—a.—r.

CSARNOK.

Képzeld el a többit.

(Jean de la Brete.)

Francoziából fordította : **dr. Kósa Zsigmondné**

Folytatás.

XII.

junius 25-én.

Ha valakinek kardja van ez már valami sok embernek az sincs. Ha megtámadtatik mivel védje a feleségét?

Az ökleivel? Akkor csak erőművészekhez mehetnénk ferjhez.

— De — veti ellen gyámom — még eddig meg se kért?

— Hát nem látta tegnap — haragudtam én, — reszketett előttem és közös nagyszerű multunk előtt! —

— Én csak úgy ellenkedéseit láttam!

— A visszafolytott szenvedély következménye, különösen ha egy gyám oly gyilkos pillantásokkal fogadja, mint ön bátyám. — Csak hagyjon egy órára magunkra és majd meglátja. —

Szeretném tudni, miért tagadja erőnek erejével kapitányom szerelmét. Ha egy ifjú egy lányral drámai, különös körülmények között találkozik — teszem fel rablok elfogjak, hajótörést szenved egy pusztaszigeten stb. — nem természetes, hogy egymába szeretnek? A szegényesség, a szokás, az illem azt parancsolja, de mit tartozik az mi reánk? Rablók, hajótörés, mily elcsepelt dolgok.

— Ha egy szegény kapitányhoz még feleségül — cassandraskodik gyámom — jövedelmed elég lesz ugyan de semmi több!

Hát mi kell több, elég jövedelem elég az életre. Nem lesz elég csinos életünk, ha egy kis falusi házban meghuzódunk, a székek éjszakára ágyak lesznek, cseréptáblából eszünk és virágos kancsóból iszunk, a partak vizében mosdunk. A virágos kancsók hasonlítanak a régi amphorákhoz, ha amphorákról beszélünk a régi görögök jutnak eszünkbe. Plato, Socrates, Homer a háttérben — költészet, vigság és philosophia! — mi kell több? —

XIII.

junius 30-án.

Maga az ezredes, próbálta gyámomat Perseus irányában kedvezőbben hangolni. Egyik látogatása után, bátyám oly szerencsétlen arccal maszott fel galambduczomba — hogy nem vett rá a lelkiismeret győzelmem felett ujjongani.

— Ilona beszéljünk komolyan, a végletekig akarod vinni a dolgot? —

— Már ott is van bátyám — gondolja a tényt befejezettnek. —

— Meg nem is ismeritek egymást és marlekötne magad? A kapitány apja holnapután eljő és ha megtetszel neki aligha nem megkeri kezdet! —

Ha megtetszem ne i? A vén emberek azt hiszik papaszem és tudakosság nélkül nem boldogulnak az életben.

— Ebédre kellene hívni — mondtam — de mit főzessenek egy özvíviz előtti korban elő embernek. Egy mamuthvelőt, vagy ós szarvas czombot! Valami ilyesmi hizelegne neki; de felek polgári konyhámval kudarcot vallok előtte.

— Annál rosszabb rá nézve — monda bátyám, konyhájára sokat tartott, talán még többet, mint családfájára — oly kis ebédet kap mi után megszopogathatja a tiz körmet. — neki magának szemel fénylettek, amint holmi kedvencz edességre gondolt, és előre élvezte a sok pompás jó illatot és jó izt.

— Dido — sóhajtám — Carthágo romjain kesergett! Oh bátyám mondjá mit csináljak én ha az emberiség romlását szemlelem? Ön mint őseinek dicső unokája azt mondja konyhájára czélozva — megmutatom mi vagyok — Elődei hőstetteikre, csatáikra, sebeikre czéloztak, ha büszkeségeikről volt szó! Ime Carthágo romjai, erdemes a keserve! —

M. La Platière ur vállait vonogatta és rámszólt: —

— Ne ostobaskodjál! —

— Talán igeza van, mert végre is sokat veszekedünk ezen a nagy igazságon. Végre is mi egy szárad a végtelenségben? Egy csepp víz. Áttepjünk e csepp vizet és megvan a különbség Roland a nagy miniszter és M. La Platière ur unokája között. Akkor királyfejekkel lapdázta, most jó peccsnyékkal, parfáikkal befőttekkel, borokkal imponálunk, merje még valaki századunk emelkedését dicsérni.

Még szerencse, hogy hadseregünk van, a kevés hősiesség, halalmegvetés oda menekül.

— Folyt. köv. —

Eladó ház.

Garai-u. 13-ik számú ház eladó. Értekezhetni Hatvan-külvárosi leányiskolánál. (Csap-u. I. szám.)

BRÜNNI

POSZTÓ

gyapjuszövet

maradékok is.

közvetlen, legolcsóbb beszerzési forrás izléses legujabb és kitünő gyártmányoknak!

Kérjen Ön

ősi és téli szövetek, Palmerston, Kammgarn Cheviot és legjobb loden szövetek stb.-ből tartalmaz collectiót a cs. kir. szab. finom posztó és gyapjuszövet gyár raktárából

Moriz Schwarz

Zwittau (Brünn.)

Legcsekélyebb méret is adatik. Nemtetsző visszavételük. Minták bérmentve. Küldés utánvétellel.

Ezer elismerés.

Minták, melyre nem történik megrendelés visszaváltatnak.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcsepplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalma-kazalozók, továbbá jargány-csepplőgépek, here-csepplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók,

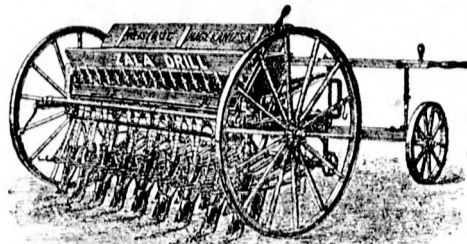

Legjobb sorvetőgépek, boronák, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsológok, darálók, őrlő-malmok, egyetemese aczélékek, két- és háromvasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Képviselet és bizományos raktár
BAUER és TÁRSA czégnél
Debreczenben, II. Péterfia-u. 73. sz.

Weiser J. C. mezőgazdasági gépgyára Nagykanizsán.

ZALA-DRILL sorvetőgépnünk, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ismeri, nem szorul külön dicsőre, minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte ugy 1897. október 1. a kishéri nemzetközi **vetőgép versenyen** az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

acélból készített

Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket,

a melyek kiváló anyagból készítve hasonlíthatatlanul tartósabbak minden eddigi gyártmánynál.

Raktáron tartunk: Szecskavágó, répavágó, rosták ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket,

Debreczenben, Szikszay-ház a főtözsde udvarán.

Klein Jakab,

üzletvezető.

279.

Az István gőzmalom társulat

GYÁRTMÁNYAINAK ÁRJEJYZÉKE

Az 1887. április hó 18-an Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított 1887. évi június 1-en életbe lépett eladási fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint

**ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG ÉS ENGED-
MÉNY NÉLKÜL**

Készpénzfizetés mellett, zsakkal együtt:

	100 kilo
A. Asztali dara nagyszemű	17.—
B. Asztali » aprószemű	16.60
Királyliszt	16.60
1. Lángliszt kivonat	16.—
2. Elsőrendű zsemlye liszt	15.40
3. Zsemlye liszt	14.6
4. Elsőrendű kenyér liszt	13.80
5. Közép kenyér liszt	13.—
6. Kenyer liszt	12.20
7. Barna kenyér liszt	10.20
8. Takarmány liszt	6.40
11. Fírom korpa zsakkal	4.—
11. » » zsák nélkül	3.80
12. Durva korpa zsakkal	4.—
12. » » zsák nélkül	3.80
13. Csirke buza zsák nélkül	3.60

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tiszta súlynak véve.

A. B. 0—6 számig 85 kilogramm
7. és 8. szám 70 »
11. és 12. szám 50 »

Debreczen, 1898 október 6.

99:

1898 v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. I. 584/2 1898. P. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Link Zsigmond részére Link Ignác és fia cégétől 44 frt 32 kr. tőke, ennek 1893. évi május hó 10 napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 24 frt 27 kr. perköltség erejéig 1898. évi aug. hó 12 én bíróság lefoglalt és 324 frtra becsült butorok, 50 zsák árpából és egyebekből álló ingóságok **1898. évi október hó 10-én d. u. 3 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben külső vásártér 2-ik sz. a. megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becárón alól is el fognak adni.

Debreczen, 1898. évi szept. hó 18-íkan.

Bódogh Zsigmond,
bíró, kiküldött.

Legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50.000 nyeresemény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeresemények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
2 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**
melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.

Rendelőlevél levagandó

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre..... I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget.....frt

utánvételezni kérem

postaltalvánnyal küldöm.

A nem tetsző tölendő.

Pontos cím:

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **50.000** nyeresemény

ujból jut, vagyis az oldalt levő nyereseményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyernek fog.

A nyereség esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tízezerhárom millió 160 000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet 6.— frt
„ fél „ „ „ „ 3.— „
„ negyed „ „ „ „ 1.50 „
„ nyolcad „ „ „ „ .75 „

küldünk szét utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos szervezetek pedig díjtalanul a huzások rendelkezésére. A húzások a **magy. kir. kormány ellenőrzése mellett** nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelölhetik.

Kérjük a **rendelvényeket mielőbb**, legkésőbb azonban

f. é. október hó 15-ig

hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TSA

a m. kir. szab. osztálysorsjáték
főelárusítói

BUDAPEST, V., Váci-körút 4a.

Egy évre
Felvevő
Negyedévre
Egy hónapra

Ez a sértésért nagy betű és mégis, Egész író körjelek gyógyítást írják le, ápolják minden ként belec ifjuságba.

Nem munkásai a társada irtása, a nemes fel e mérget, naiak, k ürességök mentáció törvényes rumok sz vagyok er jogot, az önkényüle Felvi

*) Enn mény kényssz sajtószabads tagját két új az ügyet a r lános, — tá esethez kom

Egy h a divany k atyák jutot fényes deli

Már r Az eg hogy a két fényességge ren szel lengtek.

Mi, di atyák feket gettek és k Erre i kits, a reit helikont, ar

Az en Feikitsra. És ig Csak eszembe.

De P Piros menetet, i czával.

Meg a dolni, a kik ton Mihályt